

Varljivi občutek, da je zima pri kraju — in vendar je hladno, ko gremo zjutraj po svojih poteh...

Foto: Joco Žnidaršič

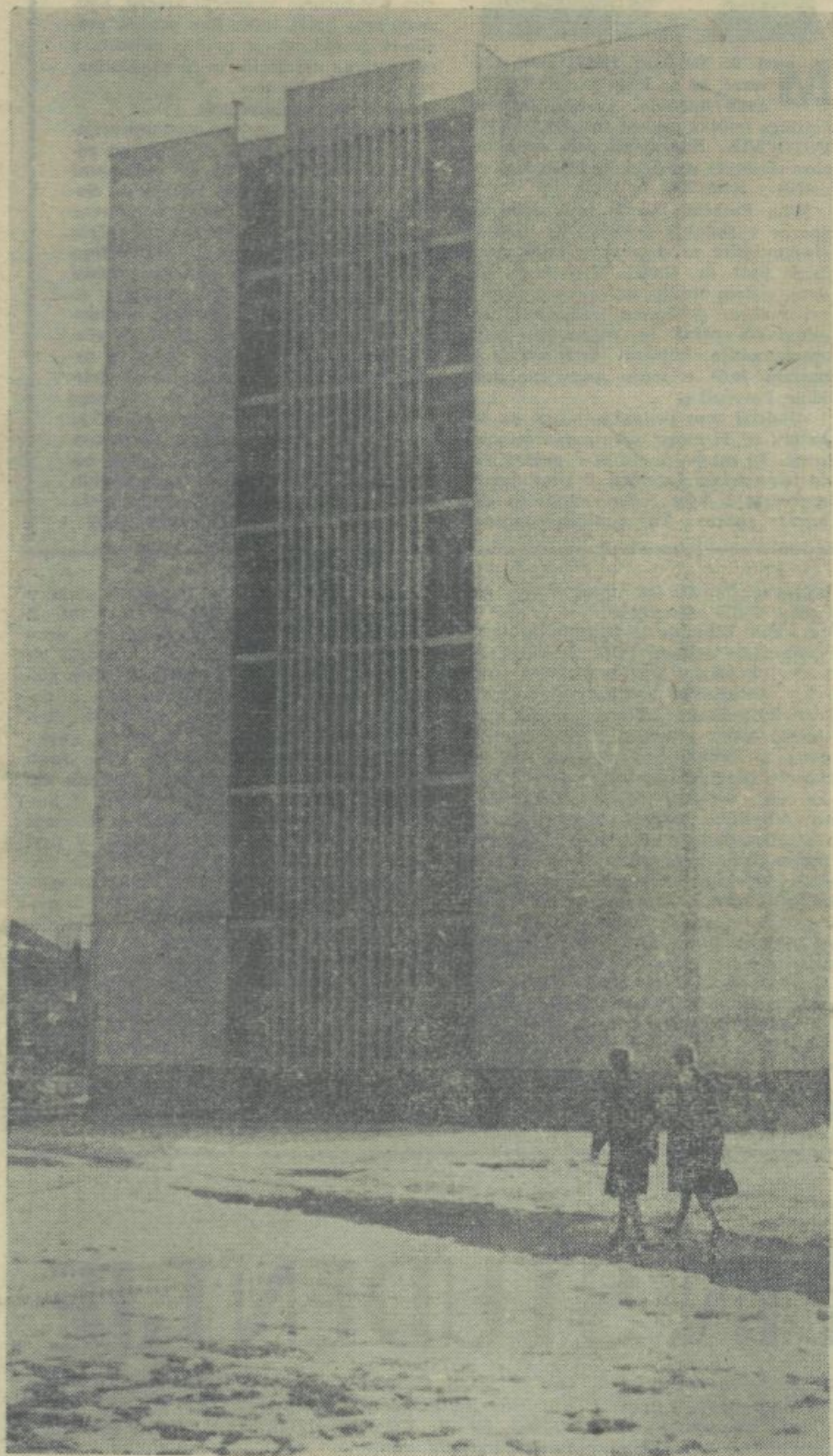
tribuna

L I S T S L O V E N S K I H Š T U D E N T O V

LETO XIV.

Ljubljana, 26. februarja 1964

Štev. 5

STAŽIST — NEPLAČAN STROKOVNJAK

Lahko trdimo, da je vprašanje medicinskega staža trenutno največji in najresnejši problem, s katerim bi se morala ukvarjati Zveza študentov medicinske fakultete. Anketa, ki jo je izvedel fakultetni odbor, je pokazala, da medicinski straž ne ustreza več niti po programu niti po organizaciji in sistemu plačevanja. V anketi so sodelovale vse bolnišnice iz Slovenije in rezultati dajejo naslednjo sliko:

PROGRAM STAŽA. Namen staža je, da študenta s teoretičnim znanjem uvede v praktično delo. Ugotavljamo pa, da staž zaradi neustreznega programa študenta še zdaleč ne vključuje v resno rutinsko delo. Program je namreč urejen v zveznem merilu in se ne ozira na različne pouk in različne razmere v drugih republikah. Opravljati ga je treba na vseh oddelkih in je zato čas marsikje prekratek, da bi bilo mogoče študenta vključiti v redno delo. Ugotovili so namreč, da so stažiste lahko uporabili za pomoč v svojem rednem delu le tisti oddelki, kjer se stažisti zadržujejo dalj časa. Ker podaljšanje staža verjetno ne bi ustrezalo, je možnost le ena — korenita sprememba programa staža in ker je sistem študija na različnih medicinskih fakultetah različen, bi bilo najbolje, dati posameznim republikam možnost, da staž prilagode sistemu študija, organizaciji zdravstvene službe in zdravstveni problematiki republike.

ORGANIZACIJA STAŽA. O primerno organiziranem stažu bi le težko govorili. Zelo redke so ustanove, ki skrbijo za mlade zdravnike-stažiste — tako, kot bi želeli. Seveda so vzroki deloma tudi objektivni — med drugim: neprimeren program, zlasti pa neurejene kadrovske in prostorske razmere. Menimo, da bo izgradnja novega medicinskega centra v Ljubljani in preureditev starih bolniških oddelkov veliko pripomogla k rešitvi teh problemov. Bolj zaskrbljujoče je dejstvo, da pomenijo stažisti za bolnice breme, ki si ga ne žele in zato lahko v neizpremenjenih razmerah prav kmalu pričakujemo nov problem — kje opravljati obvezni staž. Tudi kontrola stažistov je bila premajhna, ali pa je v večini primerov sploh ni bilo. Stažisti večji del tava po oddelkih popolnoma prepuščeni samim sebi. Mislimo, da bo treba kmalu izposlovati sklenitev pogodb z bolnišnicami o minimalnem številu sprejetih stažistov in doseči organizacijo staža pod res strokovnim nadzorstvom.

PLAČEVANJE STAŽISTOV. Plačevanje staža je gotovo trenutno največji in najresnejši problem. Mlad zdravnik-stažist, ki s pomočjo staršev — ali bolj redko tudi s pomočjo štipendije — konča študij medicine, ostane še brez teh dohodkov in tako nima osnovnih pogojev, ki bi jih kot družbeni delavec moral imeti. Znano je namreč, da stažisti nimajo nobenih pravic študenta (študentski dom, menza, otroški dodatek itd.), celo socialno zavarovanje si morajo plačevati sami. Sedanji način plačevanja staža je posebna oblika miloščine in pomeni izigravanje ustavnih pravic stažista kot državljanca SFRJ. Do sedaj so majhen del stažistov plačevali: 1. štipenditorji; 2. svet za zdravstvo SRS; 3. bolnišnice, kjer so stažirali. V zadnjem času pa se je položaj bistveno spremenil. Štipendistov je vedno manj, svet za zdravstvo SRS plačuje le stažiste, ki se bodo zaposlili v upravni in administrativni službi, bolnišnice pa plačujejo stažiste le še izjemoma. In kaj iz tega sledi? Bolnišnice niso in ne bodo zainteresirane pri delu s stažisti. Kolikor bi namreč staž plačevale, bi si prizadevale, da bi stažisti opravili čem več dela. Če pa bi bili plačani, bi imeli ne samo moralno, ampak tudi materialno obvezo, da opravijo čim

več dela in s tem bi staž dal res psihično, duševno in kulturno stabilnega mladega strokovnjaka, ki bo res lahko koristil naši zdravstveni službi. Tako bi bil stažist končno le izenačen z vsemi ostalimi državljani SFRJ, kajti sedaj je diplomant medicinske fakultete — zdravnik-stažist — brez študentskih pravic in dela zastoj in si mora honorarno izven delovnega časa zaslužiti, da si plača socialno zavarovanje, da o ostalih osnovnih življenjskih pogojih sploh ne govorimo.

Cepprav se že dolgo govori o korenitih spremembah, pa je vendar posebno v zadnjem času slišati, da bo končno do njih res prišlo. Mislim, da bi bilo treba problem staža rešiti takole: 1. nov program staža naj bo smiselno povezan s študijem na fakulteti v enoten sistem vzgoje zdravnika. Čas je, da se ta vprašanja urejujejo v republiškem okviru; 2. organizacijo staža in strokovno vodstvo naj uredijo fakultete ali poseben organ; 3. za vse stažiste je treba uvesti enoten način plačevanja, ki bo izenačil stažista z ostalimi državljani SFRJ.

S. RUTAR

Deklaracije in dejstva

Na videz se zdi, da je vse v najlepšem redu. Študentje imamo svojo organizacijo, ki ima svoj statut in programska načela in katere člani smo razen nekaj povsem slučajnih izjem vsi redno vpisani študentje. Nihče tudi ne more očitati Zvezi študentov, da ne deluje natanko po svojih predpisih: vsako leto imamo skupščino na vseh ravneh, na katerih izvolimo številne odbore, svete, komisije, predsednike, sekretarje in ponekod tudi podpredsednike. Na teh skupščinah navadno prečitamo tudi bolj ali manj dolge in prepričljive referate o delu v preteklem obdobju in smernicah za naprej; česar ni bilo mogoče zajeti v vodenem poročilu, pa prepustimo diskusijam, ki so večinoma že vnaprej pripravljene in preveč splošne, da bi mogle spodbuditi prisotne k intenzivnejšemu razmišljanju.

Pa vendar nas kljub velikemu številu funkcionarjev in aktivistov in kljub množici organizacijskih oblik razgibano življenje na univerzi zelo pogosto opozarja, da z našo organizacijo le ni vse v redu. Dostikrat povsem deklarativno ugotavljamo, da je Zveza študentov množična družbeno politična organizacija in navajamo prepričljive številke o članstvu, po drugi strani pa je res, da nam te številke ne povedo dosti več kot to, koliko študentov ima legitimacijo ZŠJ in koliko jih bolj ali manj redno plačuje simbolično članarino.

Prav tako je nesmiselno trditi, da študentov ne zanimajo najrazličnejša vprašanja, ki niso neposredno povezana z njihovim vsakdanjim življenjem. Študentje

Nadaljevanje na 2. strani

BREZ KRITERIJEV

Po statističnih podatkih število študentov v Jugoslaviji iz leta v leto narašča in je v šolskem letu 1962-63 doseglo 162.092 študentov, od tega 8.671 na ljubljanski univerzi. Ta številka obsega študente fakultet, visokih in višjih šol ter akademij.

Če pa primerjamo — v jugoslovanskem merilu — število študentov (rednih) s številom članov Zveze študentov, lahko ugotovimo, da je razlika, izražena s številom, le neznatna, saj je v vseh univerzitetnih središčih v organizaciji ZŠ ista praksa, da je sprejemanje v organizacijo avtomatično, brez pogojev in kriterijev. Množično sprejemanje v neko politično organizacijo pa ne loči zrno od pleva in tako tudi Zveza stu-

dentov omogoča, da postanejo njeni člani ljudje, ki s svojim delom, študijem in idejami nimajo nikakršne zveze z osnovnimi načeli študentske organizacije.

Novi statut ZŠ sicer v drugem poglavju, v točki 1, ki govori o članstvu, pravi, da lahko postane član ZŠ vsak študent, ki sprejema načela in naloge Zveze študentov, ki so predvidene v statutu, vendar je ta določba tako splošna in formalna, da jo bodo tudi odslej izigrali. Kot doslej, bodo stopali v Zvezo študentov tudi taki »člani«, ki se nikjer ne udeležujejo, ki jim je študij zadnja skrb, ki imajo na vesti disciplinske prekrške, katerih moralne lastnosti lahko ocenimo kot dvomljive. Čeprav gre na ljubljanski univerzi za manjše število primerov študentov s takim sprječevalom, je vendar resnica, da prav ti študentje mečejo slabo luč na študentsko organizacijo.

OST TEDNA

DEKLARACIJE

Nadaljevanje s 1. strani

sproščeno in dostikrat razgoreto diskutirajo na fakultetnih hodnikih, v predavalnicah, med odmori in po sestankih, zelo težko pa jih je pripraviti do tega, da bi se udeležili predavanja, ki ga je v okviru svobodne katedre pripravila komisija za idejno vzgojno delo.

To so pojavi, ki kažejo na to, da niso povsem neutemeljeni občutki in razmišljanja o tem, da je Zveza študentov postala nekakšna samo formalno množična organizacija vodstev, da je pravzaprav organizacija za študente in ne organizacija študentov, skratka: da marsikdaj ne zna prisluhniti dejanskim nagnjenjem študentov.

Vsega tega se pravzaprav zavedamo že precej časa; dovolj dolgo tudi iščemo vzroke za tako stanje. Včasih obtožujemo ugotavljam, da študentov nasploh politično delo v organizaciji ne zanima, drugod krčevito iščejo nove oblike dela in nove organizacijske okvire, ponekod spet zavračajo vso kritiko na reformo in poostrene študijske pogoje, nekateri pa preprosto zahtevajo več discipline in strogo pri izpolnjevanju obveznosti, skratka, še več aktivizma v slabem pomenu besede.

Morda je na vsem tem nekaj resnice, pa vendar: ali nimamo včasih že kar preveč najrazličnejših starih in novih oblik dela, ali ni teorija o nezainteresiranosti študentov samo opravičilo za nedelavnost vodstva ZŠJ, ki ni znalo najti pravega stika s študenti? Končno nam tudi reforma pušča še vedno dovolj prostega časa za aktivnosti, ki so nam resnično blizu.

Trdno sem prepričan, da študentje potrebujemo svojo organizacijo in da ima ravno Zveza študentov lahko izredno pomembno vlogo tudi v splošnem družbenem dogajanju. Vendar ravno v sedanjem obdobju ugotavljam, da bo treba v veliki meri spremeniti njen koncept dela in ga uskladiti z doseženo stopnjo našega družbenega razvoja. Razmislimo bo treba o tem, koliko je pri delu v študentski organizaciji še primerno uveljavljati načelo demokratičnega centralizma, spremeniti bo treba dosedaj še precej nedemokratične odnose med višjimi in nižjimi predstavniškimi organi in se predvsem temeljito pomeniti o vsebini idejno vzgojnega dela. Zadnji čas je že, da dobimo jasno predstavilo o tem, da Zveza študentov ni nikakršna transmisija in da ni treba tako pogosto gledati samo na to, da bi na vsak način bili na liniji. V pogojih samoupravljanja potrebujemo naša družba predvsem samostojne, ustvarjalne in osebnostno odgovorne ljudi. Ena od bistvenih nalog Zveze študentov je, da si prizadeva oblikovati tako osebnost. Če pa si v resnici in odkritosrčno tega želimo, potem se bomo morali sprijazniti tudi s tem, da naše idejno vzgojno delo pred-

vsem ne sme biti samo vzgojno, predavateljsko, in da je za vsako sproščeno javno diskusijo nujno potrebno vzdušje politične tolerantnosti, dopuščanja nasprotnih mnenj in oblikovanje skupnih stališč na osnovi argumentiranih razprav.

Za zaključek navajam nekaj misli poljskega sociologa Adama Schaffa, ki lahko veljajo tudi za delo naše študentske organizacije: »Ni in ne more biti konflikta med politiko in iskanjem resnice, če je politika vodena s pozicij marksizma. Konflikt je možen in se pripeti večkrat med slabo, napačno politiko in organizacijsko disciplino, ki je njen izraz, in resnico. Toda napačna politika se ne pokriva s politiko nasploh. Pravilna marksistična politika je ex definitione povezana z resnico, s težnjo po resnici, saj je združena z borbo za napredek človeštva. Samo tako mora torej ustvarjalec pojmovati problem konflikta med politiko in resnico, če njegova iskanja ne vzbujajo dvoma, da je našel resnico. Prav to mu moralna odgovornost ukazuje tudi tedaj, kadar ta resnica še ni dobila splošnega priznanja. Kaj bi se zgodilo z napredkom in novatorstvom v znanosti in umetnosti, če bi lahko priznavali samo splošno sprejete resnice? Zgodovina umetnosti in kulture odgovarja, da bi se takoj pogreznil v intelektualni zastoj, ki bi dušil vsak napredek, in v dogmatizem.«

PETER JAMBREK

„TEORIJA IN PRAKSA“ — NOVA REVIIJA

Letos je poleg štirinajst dnevnika Naši razgledi, revij Perspektive, Problemi in Sodobnost, začela izhajati nova slovenska revija, ki obravnava družbena vprašanja. To je revija Teorija in praksa.

Postavlja se vprašanje, če je bila še ena revija sploh potrebna. Ni slučaj, da je revija začela izhajati prav v času intenzivnega uresničevanja in razvijanja načel programa ZK in ustave SFRJ. Na VI. konferenci ZŠJ v Novem Sadu smo ugotovili, da se ima za marksiste večina študentov, le malokdo pa to s svojim delovanjem in življenjem tudi dokazuje. Vsak naš občan mora čedalje pogosteje odločati in se odločati. Pravilno, svobodno odločanje pa je nemogoče brez sposobnosti za poglobljeno vsestransko analizo dogajanja in brez povezovanja prakse s teorijo in teorije s prakso. »Marsikdaj praksa stihistično prodira naprej, marksistična znanstvena spoznanja in idejna podoba in vpliv organiziranih socialističnih sil ter predvsem Zveza komunistov pa že tu in tam zaostajajo za razvojem.« Če bo revija pomagala izpolniti to vrzel, kar uredništvo obljublja, potem je bilo osnivanje nove revije vsekakor nuj-

Med 61 študenti ljubljanske univerze, ki so letos prejeli Prešernovo nagrado, je tudi študent četrttega letnika pravne fakultete MIHA POTOČNIK. Nagradeno delo nosi naslov »Delovni spori na ljubljanskih sodiščih v letih 1961 in 1962«.

Miha Potočnik se je lotil delovnih sporov v obdobju dveh let na predlog strokovnjaka za delovno pravno vprašanja prof. dr. Rudija Kyovskega. Sedanjí sistem študija na pravi omogoča pri vsakem predmetu izdelovanje seminarov nalog in vedno bolj ozko specializacijo študentov. Iz te težnje je nastalo tudi letošnje nagradeno delo Mihe Potočnika.

»Obdelal sem področje, ki ga na fakulteti ne bi mogel tako natančno spoznati. To mi bo koristilo v praksi, saj se nameravam zaposliti v gospodarski organizaciji, kjer čisto priha do delovnih sporov. To vprašanje zajema

no potrebno. Seveda za uspeh revije ni odgovorno samo uredništvo.

V uvodnih besedah 1. številke uredništvo pojasnjuje namen revije ter razpravlja o vlogi kritike v naši družbi. Pri tem tako kot kavarniško kritiko obsoja tudi v bistvu birokratske zahteve, naj bo kritika vselej samo pravilna, konstruktivna, nezmotljiva. Zavedati se moramo, da je kritiziranje tudi, če brez argumentov trdimo za neko kritiko, da je kritizerska. Roman Albreht v zanimivi razpravi govori o problematiki v zvezi z razglasitvijo 42 urnega delovnega tedna in posreduje nekatere izkušnje iz drugih dežel. Boris Majer je objavil razpravo o družbeni vlogi marksistične filozofske misli. Stojan Požar razpravlja o idejnih problemih, ki se pojavljajo pri sestavljanju statuta delovnih organizacij. Avtor predvsem zavrača napačno in enostransko idejno izhodišča, s katerimi ponekod utemeljujejo in argumentirajo take rešitve v določilih statuta, ki v bistvu pomenijo omejevanje ali negacijo principov samoupravljanja. Spekter takih napačnih rešitev je seveda

Razgovor ob dveh

celovito področje, ki se tudi pri naših sodiščih posebej obravnava in je za tovrstne spore predpisan tudi poseben postopek.«

»Kakšen je osnovni namen naloge?«

»Zadal sem si nalogo, da na področju delovnih sporov preizkusim, kako delujejo pravovarstvene institucije, ki priskočijo na pomoč delovnemu človeku v primerih, ko je njegova pravica v delovnem razmerju kršena. Spoznam sem hotel, kako žive pravna pravila v praksi; ali je praksa skladna z normativno ureditvijo in če ni skladna, kje so vzroki za to.«

»In glavne ugotovitve?«

»Tam, kjer ni urejeno samoupravljanje, se ljudje pogosto zatekajo po pomoč na sodišča, ne da bi prej sami odločali o medsebojnih razmerjih. Sodišča vse prepočasno rešujejo delovne spore in premalo upoštevajo načelo hitrosti postopka, ki je za prizadetega večkrat eksistenčnega pomena; zaradi nepoznavanja delovne zakonodaje so zlasti pri odpovedi delovnega razmerja številne nezakonitosti, ki si jih večsili tudi hote dovoljujejo upravni organi v delovnih organizacijah in četrtič (vprašanje je popolnoma pravega značaja): šele v zadnjem času so začela sodišča presojeti resničnost in utemeljenost odpovednih razlogov kakor tudi skladnost predpisov gospodarskih organizacij s heteronomnimi predpisi.«

TADEJ MUNIH

KATKA ŠALAMUN

ŠOLSKA REFORMA IN ŠTUDENTJE

Zdi se, da se v mentaliteti slovenskih študentov zadnje čase nekaj premika. Vedno večja zavzetost za urejanje lastnih ekonomskih problemov, tvorno reagiranje na našo kulturno problematiko, nastajanje novih skupin in društev — vse to kaže na željo po večji družbeni angažiranosti. Res je, da je aktivistično delo obstajalo in obstaja že ves čas, toda s pasivnim tapolnjevanjem naročil je prevečkrat večino študentov samo odbijalo in jih dezinteresiralo za dogajanje v družbi, še več, študentom je postalo vseeno celo to, kaj se z njimi samimi dogaja. Tako je bilo tudi s šolsko reformo. Dopustitev samo formalnega razpravljanja o bistvenih vprašanjih ljudi seveda ne more aktivirati. Pred dobre pol leta je France Križanič v Naših razgledih ironično napisal v odgovor na anketo o šolski reformi v gimnaziji: »Spoštovani tovariši uredniki! Vašemu ljubeznivemu vabilu se, žal, ne morem odzvati. Rektor nas je namreč v tretji točki dopisa II. štev. 181/1 z dne 22. aprila 1963 opozoril, da ni razloga za razpravo o reviziji reforme, pač pa samo o tem, kako reformo čimbolje organizirati...« Križanič je pismu dodal postscriptum z mottom: »Kakor rečeno, ne rečem nič, povedal bi pa tole« (po F. Milčinskem), in tako v šalivni obliki povedal nekaj grenkega. Določevanje meje, do katere se človeku dovoljuje misliti in opazovati z lastno glavo, je prav gotovo negativen pojav v naši družbi, saj duši resnično pripravljenost do sodelovanja in do dela.

Tokrat naj opozorim samo na nekaj značilnosti na oddelku za slovenske jezike in književnost na filozofski fakulteti. Prve izkušnje stopenjskega študija kažejo, da večina študentov po prvi stopnji zapusti fakulteto. Snov, ki jo bodo predavali na šolah, so jim profesorji spredavali, (vendar pustimo ob strani vprašanje, koliko je tak pregled vse snovi na predavanjih lahko smiselni in drugačen od srednješolskega), za praktično uporabo niti ne potrebuje česa drugega in tako se z diplomom v žepu raje ne loti — čeprav poglobljeno — vsega znova. Poglejmo profil takega diplomanta, na primer »čistega« slavista s slovensko lite-

raturu in jezikom kot A predmetom in rusko literaturo in jezikom kot B predmetom: v teh dveh letih svojega študija ni slišal niti besedice o srbski, hrvaški ali makedonski književnosti, niti ni od njega na izpitih nihče zahteval, da bi poznal vsaj to, kar je mimogrede slišal v srednji šoli. Ne da bi se spuščali v razpravljanje o pomembnosti in potrebnosti zavesti o jugoslovanski povezanosti, naj omenimo samo to, da študij samo nacionalne književnosti ni možen na nobeni drugi jugoslovanski univerzi. Na zagrebški univerzi na primer je razlika v zahtevah in programih med hrvaško in ostalimi jugoslovanskimi književnostmi samo v tem, da se hrvaška književnost posluša vsa štiri leta — ta univerza namreč ni sprejela stopenjskega načina študija, oziroma samo dobro urejeno tretjo stopnjo po štirih letih študija — slovensko in srbsko književnost pa tri leta in makedonsko eno leto.

Druga značilnost našega diplomanta je v tem, da ti dve leti ni slišal niti besedice o svetovni književnosti, niti od njega — da ponovimo — nihče ne zahteva, da bi poznal vsaj to, kar je slišal v srednji šoli. Na zagrebški univerzi npr. morajo študenti jugoslovanskih književnosti obvezno poslušati in obvladati en tuj svetovni jezik, predavaja iz svetovne književnosti poslušajo prvi dve leti in vendar je univerzitetni profesor Grga Gamulin v novembrski številki Naših tem, ko govori o tem, da je književnost dragocena oblika našega bivanja, ogorčeno napisal: »Da smo jo v kapitalističnem obdobju, po zakonitosti ne vem kakšne romantične omejenosti, omejili na »nacionalno književnost«, predavali in poslušali o Menčetiću in Kumičiću, toda ne o Petrarci in Balzacu, to še — s pomilovalnim nasmehom na ustnicah — lahko razumemo. V socializmu je program razširjen tudi na svetovno književnost, v gimnazijah, toda na filozofski fakulteti (in tu se zdaj začneja nekaj, česar kljub lastnim zdravim očem še vedno sam sebi ne verjamem) se uči in predava bodočim predavateljem samo nacionalna (op. — tu pisec misli kot na samo po sebi umevno na vse jugoslovanske književnosti). To se pravi, osnove smo oddelek za komparativno književnost, študentje morajo celo obvezno poslušati nekaj semestrov, toda obe književnosti še do danes kot študijski grupi nista obvezno povezani, niti niso obseg gradiva, urniki, plani in programi

vsaj približno izenačeni. ODKOD TE NEDOSLEDNOSTI, USODNO ZA FORMIRANJE UCITELEJEV ENEGA (POLITICNO IN V SPLOŠNI IZOBRAZBI) NAJVAŽNEJSIH PREDMETOV?«

Kaj pa bi potemtakem rekli šele mi v ljubljanskih razmerah? Morda bo kdo ugovarjal, da mora študent na 2. stopnji poslušati tudi nekaj predavanj iz svetovne književnosti in da se to znanje od njega na diplomskem izpitu zahteva, vendar se moramo zavedati, da kot smo videli, večina študentov slavistike sploh ne pride do druge stopnje. Pa še tisti, ki se za drugo stopnjo odločijo, lahko — čeprav bodo šli poučevati — vzamejo kot glavni predmet oba jezika, poslušajo — vzemimo naš primer — še eno leto predavanja iz slovenske in ruske literature in — konec. Svetovne književnosti lahko poznajo manj kot povprečen dijak zaključenega prvega razreda gimnazije.

Samo dodati prvima dvema letoma še nekaj predmetov ne bi bila nobena rešitev, saj je urnik že sedaj prenatrpan s preko 40 urami na teden. Prenatrpan pa ni le zaradi dodatnih splošnih predmetov, (ki se — mimogrede — na obeh stopnjah ponavljajo), ampak tudi zaradi sedanjih sistema in mentalitete, da je treba vsi snov na predavanjih »vzeti«, po tistem starem: »kar nismo vzeli v šoli, nam ni treba znati«. Na zagrebški univerzi sedaj profesorji v ciklusih spredavajo pregled literarne zgodovine v štirih letih in se še pritožujejo, da jim je to znalo univerzitetni nivo.

Pregledno znanje in obvladovanje dejstev je seveda nujno potrebno, ne sme pa postati edini namen, saj se s tem sumljivo približamo goli reprodukciji Janeža. Študij literature, ki je omejen samo na učenje za izpite, je nesmiseln. Razumeti in doživetni umetniško delo ni isto kot učenje tehničnih formul.

Sicer pa ne mislim primerjati problematike na omenjenem oddelku z drugimi področji. O teh naj govorijo tisti, ki jih res dobro poznajo in vedo, kaj je pri njih v redu in kaj ne. Zavzemam se le za to, da se o šolski reformi na univerzi ne govori shematično in na splošno, ampak da se upošteva specifičnost različnih študijev.

Ne le pravica, dolžnost vsakega študenta je, da razmišlja in sodeluje v procesu, ki je tako važen zanj samega in za celotno družbo.

TRIBUNA: V zadnjem času ali še točneje, v zadnjih dveh letih opažamo znaten padec zanimanja za aktivnost v študentski organizaciji. Večina študentov je do dogajanj izven okvira študija in študijskih dolžnosti pasivna. Na sestankih letnikov, na predavanjih svobodne katedre, na zborih volivcev, na sestankih, kjer razpravljajo o statutu fakultete, sedi le majhno število študentov in še od teh večina ne posega v razpravo o konkretnih dogajanjih na fakulteti in v študentski organizaciji. Za tako neprizadetost ne moremo iskati vzroke samo v neaktualnih predavanjih in v površno pripravljenih sestankih letnikov. Pri tem pogostoma prihaja do neizpolnjevanja naloženih dolžnosti, nezanesljivosti, zamujanja, maloštevilčnosti in politične otopelosti.

Za temi pojmi se vedno škoti človek. Primer: študentka I. L. iz kluba Skofje-loških študentov, študent M. L. iz kluba ormoških študentov in študent J. M. iz kluba študentov občine Sevnica so bili izvoljeni, da skrbijo za povezavo svojih pokrajinskih klubov z Zvezo pokrajinskih klubov. Čeprav so od izvolitve potekali dolgi meseci, se svojih dolžnosti niso še niti enkrat spomnili. Nihče jih do sedaj tudi ni klical na odgovornost...

Za uvod smo prosili vse udeležence razgovora, da odgovorijo na našo anketo.

VPRAŠANJE: Koliko primerov nedisciplin in drugih prekrškov ste v letošnjem letu že obravnavali?

FILOZOFSKA: Še nobenega. Imamo pa pet primerov, ki jih bomo v kratkem obravnavali.

KOLEGIJ: Pet!

PRAVNA: Nobenega...

MEDICINA: Šest!

NASELJE: Pet...

BIOTEHNIŠKA: Nobenega!

VPRAŠANJE: Ali se ravnete po kakšnih pravilih pri odločanju o kazni?

KOLEGIJ: Ravnamo se po hišnem redu. **NASELJE:** Imamo poseben pravilnik, ki je bil dokončan letos januarja.

OSTALI: Nimamo posebnih pravil, ravnamo se po občutku, prosto presojamo škodljivost in težo storjenega dejanja.

VPRAŠANJE: Ali se študentje podreja-jo vašim disciplinskim ukrepom?

NASELJE: Delno.

KOLEGIJ: Študentje se podreajo, saj jim kazni ne izrekamo za zaprtimi vrati. Večina je samokritična in prizna prekršek, naloženo kazen pa izpolni.

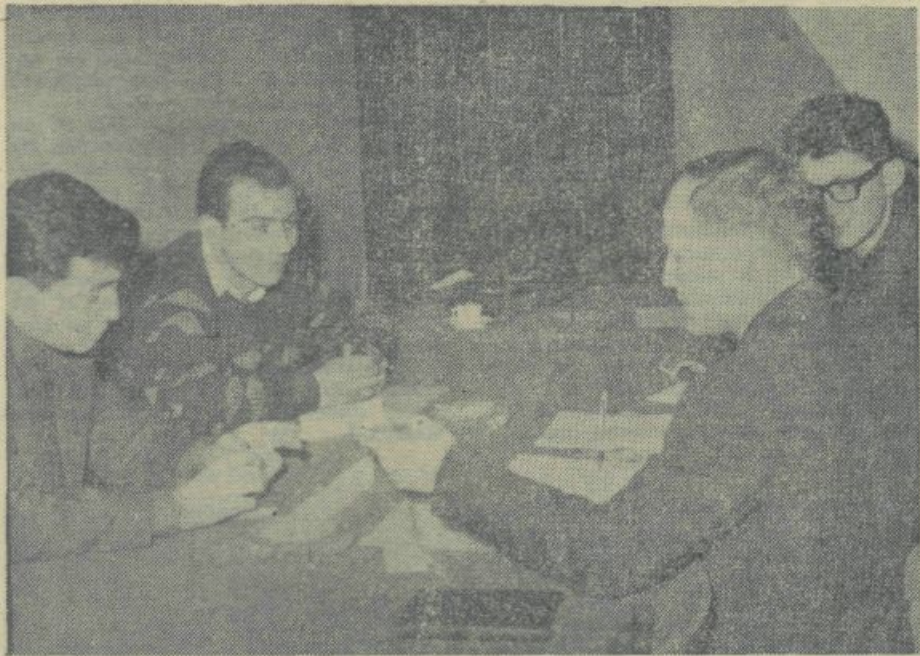
VPRAŠANJE: Ali imate kakšno poveza-vo s fakultetno oziroma ustrezno disciplinsko komisijo na šoli ali zavodu?

FILOZOFSKA: Študentski predstavniki so v fakultetni disciplinski komisiji.

KOLEGIJ: Če gre za hujše prestopke, jih sporočimo tudi fakultetnim oblastem.

PRAVNA: Nimamo.

NASELJE: Povezani smo z upravnim odborom, ki je v Naselju sodišče tretje stopnje.

Razgovora se je udeležilo le majhno število povabljenih, zlasti pa smo pogrešali predstavnike višjih in visokih šol. Ti si bodo najbrž sodili sami... Na sliki: detajl iz razgovora

Odgovori na kopico drugih vprašanj ni so tako zanimivi. Večina anketirancev je vprašalnik razumela pravilno: kot dober začetek za poznejši sproščen razgovor.

NEBOJŠA JOVANOVIČ: Naša komisija slabo dela. Odvisna je od prijav referentov, ki so izvoljeni za vsak blok. Referenti so precej maloštevilni, število prekrškov — največ jih je zaradi kršitve hišnega reda — pa je konstantno. Mi obravnavamo samo tiste prestopke študentov, ki se izvršijo pod našo streho, v bloku. Najhujše težave smo imeli v lanskem letu v 6. bloku, ko so študentje kar v dnevni sobi hazardirali. Študent kvartopirce, ki igrajo za denar (lani poletje je znašala v neki igri vloga 200.000 din), se je občutno zmanjšalo, pojava pa še zdaleč nismo odpravili.

Sodišče Naselja šteje pet članov, odločitve o kaznovanju, ki imajo moralni zna-

RAZGOVOR V UREDNIŠTVU

POPUSTLJIVOST, KI ŽE KAŽE ROGE...

V razgovoru in v anketi so sodelovali: predsednik disciplinske komisije v Naselju Nebojša Jovanović, predstavnik FO medicincev Srečko Rutar, član FO na biotehniški fakulteti Ivan Marenk, članica FO filozofske fakultete Matilda Demšič-Jogan, predsednik disciplinske komisije iz Kolegija Aleksander Kostić, predsednica FO študentov prava Majda Jurković, član univerzitetnega odbora Ivan Kreft in drugi.

čaj (opomin, ukor) navadno vežemo z drugimi sankcijami: preselitev v slabšo sobo, preselitev v dnevno sobo in podobno.

TRIBUNA: Ne glede na prekrške v Naselju smatramo, da morajo disciplinske komisije obravnavati tudi druge prestopke. Za Naselje pride v poštev še obnašanje študentov na sobotnih plesih, fakultetne disciplinske komisije pa naj bi ne obravnavale samo tiste prestopke, ki nastanejo zaradi neizpolnjevanja dolžnosti v študentski organizaciji, temveč tudi prestopke, ki so jih zagrešili študentje izven fakultete. Med te prav gotovo spada dajanje kaznivih dejanj, ki jih obravnavajo redna sodišča in preganjajo varnostni organi (hazardiranje, tatvine, nedovoljena uporaba motornega vozila, žaljenje predstavnikov oblasti in podobno). O takih primerih, zlasti če jim dodamo še pijančevanje, pogosto kaljenje nočnega miru, huliganstvo, izzivanje in udeležba v pretepih, so disciplinske komisije na fakultetah, da o študentskih komisijah niti ne govorimo, saj jih na večini fakultet sploh ne poznajo, razpravljale zelo zelo redko. Največkrat potem, ko se je v javnosti sprožil plaz ogorčenja.

SREČKO RUTAR: Dosedanje delo disciplinskih komisij dela pravzaprav »kri-vico« tistim študentom, ki prihajajo na fakultete in grešijo, ne obravnavajo pa početa tistih študentov (in študentk), ki so sicer vpisani, pa v svojem večnem prostem času povzročajo prekrške in kazniva dejanja v mestu. (Primer — obravnavali so ga letos — z akademije za gledališče, film, radio in televizijo.)

IVAN MARENK: Predlog, da se po-ostri odgovornost študentov do študija, študentske organizacije in družbe, je po-

in prijatelji iz Zdrženja. Kje je tu odgovornost in kritičnost tistega, ki je pri-poročilo napisal, in tistega, ki je v imenu študentske organizacije dal svoj podpis?

TRIBUNA: Če bomo ugriznili v to kisl-jabolko, (mislimo na večjo aktivizacijo disciplinskih komisij), bo treba misliti tu-di na formuliranje enotnega pravilnika in postopka. Kaj mislite o tem?

VEČINA je že v anketi odgovorila, da

IZ ZAKLJUČKOV KOMISIJE ZA MATERIALNA VPRAŠANJA

ZADNJA BESEDA

Komisija za materialna vprašanja študentov na VI. konferenci ZSJ v Novem Sadu je sprejela vrsto zaključkov, ki naj bi pripomogli k enotnemu reševanju vprašanja študentskega standarda v vsej državi.

Ko je analizirala razloge, ki so zaostri-li vprašanje materialne oskrbe študentov v zadnjih nekaj letih, je komisija zavzela stališče, da je treba ponovno potrditi, da sistem štipendiranja tudi nadalje pred-stavlja nujno obliko materialne oskrbe študentov.

Gospodarske organizacije ne smejo manjšati in ukinjati skladov za kadre, ampak jih morajo še nadalje razvijati in vsklajati z naraščajočimi potrebami in v skladu s svojimi možnostmi.

Gospodarske in družbene organizacije morajo preiti na planiranje potreb po kadrih. S tem bi odpadel najpomembnejši razlog, zaradi katerega je prišlo do tako hitrega zmanjšanja števila štipendij — kratkovidna kadrovska politika velikega dela naših gospodarskih organizacij in komun. Zagotoviti moramo uveljavitev našega stališča, da štipendije predstavljajo koristno družbeno investicijo. Boriti se moramo proti mišljenju, da štipendije predstavljajo eno izmed oblik socialne podpore.

Treba si bo prizadevati za izpopolnitev celotnega sistema štipendiranja, s tem da se povečata število štipendistov in višina štipendij. Doseči je treba večjo stimu-lativnost štipendij.

Zagotoviti je treba čim večjo javnost pri podeljevanju štipendij, tako da bi jih prejimali tisti, ki jih najbolj potrebuje-jo in to s svojim delom opravičujejo. Kjer obstajajo pogoji za to, bi bila treba o dodelitvah štipendij razpravljati tudi na zborih volivcev, v združenjih študentov in v pokrajinskih klubih.

Nujno je pripraviti pravilnik o štipen-dijah in dosledneje urediti odnose med štipendisti in štipenditorji. S tem bi se zagotovila večja medsebojna odgovornost. Pri izdelavi pravilnika o podelitvi štipen-dij mora sodelovati tudi Zveza študentov preko svojih združenj in pokrajinskih klubov.

V komisije za podeljevanje štipendij je treba vključevati tudi predstavnike Zveze študentov oziroma Zveze mladine.

Komisija meni, da je nujno potrebno, da Zveza študentov Jugoslavije nasprotu-je vsakemu neopravičenemu prekinjanju štipendijskega odnosa. Odločno se je tre-ba zoperstaviti prekupčevanju s strokov-njaki, mojstrski miselnosti (tu mislimo na tista stališča številnih naših delovnih or-ganizacij, kot so: ne potrebujemo visoko-kvalificiranih kadrov, ne moremo plačeva-ti visokokvalificiranih kadrov, ti kadri niso sposobni teoretičnega znanja uporab-ljati v praksi ipd.).

ZSJ mora bolj odločno ukrepati proti

sta pravilnik in postopek potrebna. Oba pa naj bi izdelali brez posebnega zavlače-vanja v kratkem času.

NEBOJŠA JOVANOVIČ: To, bi po-vzročalo precejšnje nerodnosti. Če bi bil pravilnik preveč splošen, bi ga pre-več »drobili« na fakultetah in ne bi do-segali enotnih kriterijev. Če pa bi bil oz-ko definiran, bi ga težko prilagodili na razmere v študentskih domovih. Potrebna bi bila dva: prvi za šole, drugi za domo-ve. Kljub temu pa je jasno, da bi morali delo koordinirati. Primer: izključitev iz študentskega naselja naj sproži reakcijo tudi pri disciplinski komisiji na fakulteti.

RAZGOVOR O POTREBNOSTI DISCI-PLINSKIH KOMISIJ JE POKAZAL, DA TE OBSTOJJO SAMO V ŠTUDENTSKEH DOMOVIH. EDINA PRAVILA IMAJO V NASELJU, DRUGOD DELAJO »PO DO-BRI VESTI IN POSTENJU«, SICER PA SE DRŽIJO PRAVIL HIŠNEGA REDA.

USTANOVITEV IN DELOVANJE DI-SCIPLINSKIH KOMISIJ BO ZAO-STRILLO KRITERIJE V ŠTUDENSKI ORGANIZACIJI, POSAMEZNIKOM, KI SO DOSLEJ OPRAVLJALI ALI NEOPRA-VLJALI SPREJETE OBLJUBE, PA BO ŽIVA KONTROLA NJIHOVEGA DELA.

Tadej Munih

postopajo proti svojim štipenditorjem in postopajo proti svojim štipenditorjem in ne izvršujejo svojih obveznosti, ne zaklju-čujejo študija ob pravem času, se ne za-poslujejo itd.

Nujno bi bilo treba povečati sredstva kreditnih skladov in najti bolj stabilna vire sredstev za kreditiranje študentov. Kreditiranje predstavlja novo obliko ma-terialne oskrbe študentov, zaradi tega raz-voj in uvajanje kreditnega sistema ne sme imeti za posledico ukinitve in zo-ževanje sistema štipendiranja. Sistem šti-pendiranja in kreditiranja kot dve obliki materialne oskrbe študentov se ne smeta izključevati, ampak morata delati vzpo-redno in se dalje razvijati.

Kreditni sistem je treba razvijati na čim širši osnovi ter pristopiti k for-miranju kreditnih skladov v gospodarskih organizacijah (tam, kjer so za to možno-sti), v komunah in republikah.

Komisija se je zavzela za stimulativen značaj kreditnih skladov, oziroma za od-pisovanje dela kredita za uspešen in pra-včasno zaključen študij.

Poudarili so potrebo po nadaljnjem iz-grajevanju objektov študentskega standar-da, študentskih domov in restavracij. Iz-gradnja večjih in modernejših študen-tskih restavracij in domov bi omogočila večjo racionalizacijo pri njihovem delu.

Vzporedno z investiranjem v izgradnjo fakultet in višjih šol je treba zagotoviti tudi investiranje v objekte študentskega standarda. Doslej se nismo držali tega pravila in prav to je bil eden izmed osnovnih razlogov za slab materialni po-ložaj študentov. Dokaz za to trditve so manjši visokošolski centri, kjer je mate-rialni položaj študentov občutno slabši od položaja študentov v večjih visokošolskih središčih. Primer: Maribor in Kragujevac, kjer ni bil izgrajen niti en študentski dom, niti študentska restavracija.

V urbanističnih načrtih mest je treba poleg objektov širšega značaja obvezno planirati tudi izgradnjo študentskih do-mov in restavracij.

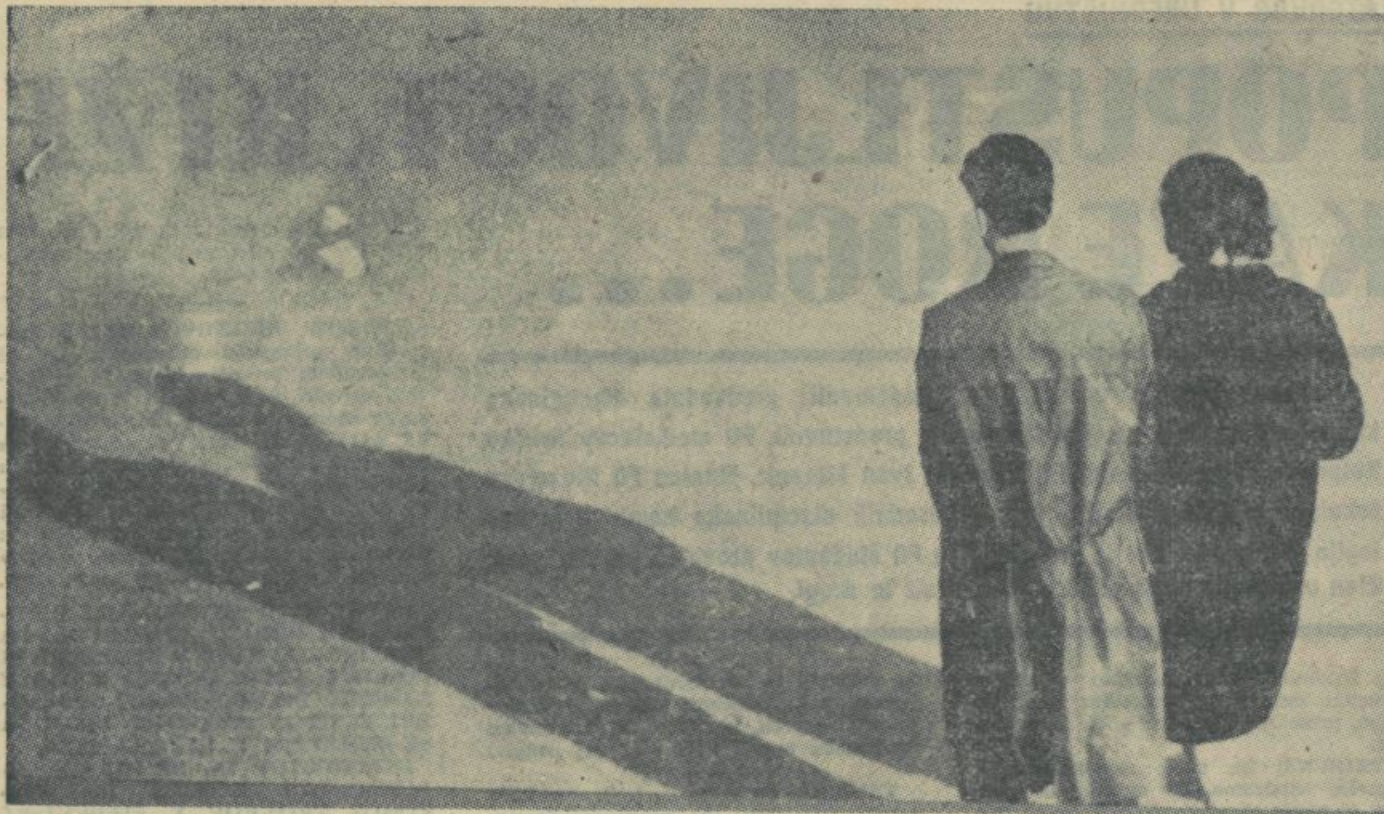
Potrebno je še enkrat proučiti realne pogoje za prehod na popolno ekonomsko poslovanje domov in restavracij. Ekonom-sk poslovanje študentskih institucij je mogoče ustvariti edino v pogojih, ko bodo študentski dohodki tako visoki, da bodo mogli pokriti realne stroške študija. Vse dokler ne dosežemo tega, bo nujno tudi vnaprej pridobivati sredstva v obliki do-tacij in subvencij za nastanitev in prehra-no študentov.

Kvaliteta prehrane v študentskih resta-vracijah ne zadovoljuje. Komisija se je zavzela za popolno, enotno in brezplačno zdravstveno zaščito vseh študentov, in si-ker na osnovi statusa študenta.

V mnogo večjem obsegu je treba iz-boljšati zaščito in zdravljenje študentov z izgradnjo rekreativnih in kurativnih objektov: letovišč, zdravilišč ipd.

V sedemletnem načrtu gospodarskega razvoja SFRJ, v družbenih planih repu-blik in komun je treba zagotoviti osnov-ne principe materialne oskrbe študentov in vnesti vanje investicijske programe za izgradnjo objektov študentskega standarda.

-iv

KAKO HITREJE DO DIPLOME

Na svoji prvi skupščini je višja tehniška šola v Mariboru slavila četrto obletnico obstoja. V tem času so na njej absolvirale tri generacije študentov. Tako sedaj že lahko naredimo nekaj zaključkov o absolventih te šole. Doslej je uspešno končalo študij 37 odstotkov absolventov. Ta številka je sicer visoka, vendar pa moramo upoštevati, da je večina diplomantov iz vrst prve in druge generacije, medtem ko je do lanskega decembra uspešno končalo študij le devet absolventov tretje generacije, 108 pa je še opravljalo zadnje izpite.

Tako majhno število diplomantov po dveh letih študija si lahko razložimo na več načinov. V prvih generacijah je prišlo mnogo študentov iz prakse. Ti sedaj kot absolventi dalje delajo v gospodarskih organizacijah, v katerih so že bili pred prihodom na šolo. Hkrati pa je VTS še vedno preživljala svoje začetne težave, kot so določevanje učnega načrta, pomanjkanje skript in podobno, kar je študij močno oviralo. Vendar se šola pa tudi študentje borijo tudi z drugimi težavami. Tako prihaja pri nekaterih predmetih do zelo česte menjave profesorjskega kadra. V štirih letih obstoja VTS so na primer neki predmeti predavali kar trije profesorji. Povsem razumljivo je, da so pri takšnih predmetih objavljeni izpitni roki vse prej kot »zanesljivi«.

Tudi o načinu ter razdelitvi predavanj bi se lahko kaj pripomnilo. Na VTS, razen v redkih primerih, niso v navadi ciklična predavanja. Tako poslušajo študentje nekatere predmete po eno uro tedensko skozi ves semester, namesto nekaj tednov. Takšni predmeti ob koncu semestra zelo povečujejo število izpitov, ki jih mora študent še opraviti. Pripomniti bi še, da so ciklična predavanja na nekaterih ljubljanskih fakultetah že dolgo uvedena in da so pokazala dobre rezultate. Tudi število predavanj v zadnjem semestru, pogosto čez štirideset ur na teden, zelo obremenjuje študente, tako da le stežka v tem času opravljajo zaostale izpite.

Na šoli še tudi ni urejenih risalnic. Te, ki so zdaj, služijo v glavnem za potrebe podjetij, ki naročajo razne načrte na VTS. Ko bo zgrajena nova stavba, bodo v njej risalnice za vse študente. Žal bomo morali na to čakati vsaj leto dni.

Pripombe bi lahko postavili tudi ob diplomskih komisijah. Te običajno dokaj dolgo rešujejo prošnje absolventov, ko vložijo le-ti temo za diplomsko nalogo. Pa tudi ko absolvent svojo nalogo že odda, čaka navadno še mesec dni, preden jo lahko zagovarja. Četudi so v teh komisijah profesorji iz Ljubljane, večasih več gibčnosti le ne bi škodilo.

Na VTS so postavljeni pogoji le ob prehodu iz drugega v tretji semester. Da izpolni vse obveznosti, mora študent opraviti izpite iz dveh osnovnih predmetov. Morda bi kazalo te pogoje razširiti tako, da bi morali študentje opraviti določene izpite tudi pri prehodu iz tretjega v četrty semester. Tako bi se prav gotovo občutno zmanjšalo število izpitov, ki jih vsak absolvent še mora opraviti po končanih predavanjih.

Mirno lahko rečemo, da bi odprava teh, četudi večasih majhnih pomanjkljivosti, študij študentom na VTS v marsičem olajšala.

J. N.

PRVA STOPNJA OPRAVIČILA SVOJ OBSTOJ

Zakaj množičen prehod na drugo stopnjo? Ali je prva stopnja zaokrožena celota? Podjetja potrebujejo strokovnjake prve stopnje!

Večina študentov na prvi stopnji si želi dokončati še drugo stopnjo študija in sicer zaradi miselnosti o nepopolnosti prve stopnje. Ta je posebno razvita na fakultetah, ki imajo že dolgoletno tradicijo ter se branijo deljenega študija in ga sprejemajo le formalno. Bil bi že čas, da spoznamo, da je strokovnjak prve stopnje našemu gospodarstvu prav tako potreben, kot strokovnjak druge stopnje, številčno celo še bolj. Danes je razmerje diplomiranih inženirjev, ekonomistov in drugih strokovnjakov s popolno fakultetno izo-

brazbo proti prvostopenjskemu strokovnemu kadru obrnjeno na glavo. Če bi hoteli normalizirati stanje, bi morali le najbolj sposobni nadaljevati študij.

Da bi izvedeli, kaj menijo gospodarske organizacije o diplomantih prve stopnje, smo obiskali tri industrijska podjetja v Mariboru. V vseh treh organizacijah so bili mnenja, da ima strokovnjak prve stopnje dovolj strokovne podlage in da zelo hitro najde svoje mesto v sistemu organizacije proizvodnje ali organizacije podjetja. V mariborskem tekstilnem kom-

binatu pa so nam povedali, da vsekakor raje sprejemajo diplomante, ki so imeli prej srednjo tehniško šolo in pozneje še prvo stopnjo na višji šoli, ker imajo nekaj več znanja kot gimnazijci. Prav tako so tudi povedali, da naj bi se prva stopnja ne usmerjala po konceptu fakultete, temveč naj bi se razni fakultativni predmeti odpravili, namesto njih pa naj bi uvedli še dodatne strokovne predmete.

V Tovarni avtomobilov in motorjev so nam povedali, da že zdaj potrebujejo okoli 150 diplomantov prve stopnje. Vse diplomante, bodisi prve ali druge stopnje, najprej zaposlujejo v obratih in šele potem, ko so način proizvodnje dobro spoznali, jim dodelijo odgovorna delovna mesta. Takšen pripravljalni čas traja tri do šest mesecev. V delovno razmerje sprejemajo diplomante strojnike, elektrike, diplomante višje ekonomske komercialne šole ter višje pravne šole.

V Tekstilnem kombinatu so nam povedali, da bodo v perspektivnem razvoju potrebovali okoli 200 tekstilnih inženirjev prve stopnje in pripominjajo, da potrebujejo mnogo več diplomantov prve kot druge stopnje. Že sedaj je pri njih zaposleno trideset diplomantov prve stopnje.

V Elektro industriji in splošni montaži smo izvedeli, da tudi pri njih potrebujejo veliko diplomantov prve stopnje in to iz strojnega, gradbenega, kemijskega in elektro oddelka in z VEKŠ.

Tudi nekatera ljubljanska podjetja se zelo zanimajo za diplomante mariborskih višjih šol in bi na primer Iskra potrebovala trenutno 150 inženirjev.

Torej se za zaposlitev diplomantov prve stopnje ni bati, saj je povpraševanje večje kot ponudba. Lahko rečemo, da prva stopnja ni več v povojih, marveč si je že krepko utrla pot v naše gospodarstvo in s tem dokazala nujnost svojega obstoja.

-niš

RAZMERE V INTERNATU KMETIJSKE SREDNJE ŠOLE V MARIBORU

Še vse po starem

Prejšnja leta so se med študenti širile govorice o nevarnih razmerah, ki da vladajo v domu srednje kmetijske šole v Mariboru. Višek je to razpravljanje doseglo lani, ko so v bivšem mariborskem študentskem listu »Katedra« objavili nekaj prispevkov in pojasnilo domske uprave, v kateri so osvetlili stanje.

Študentje so upravi doma očitali, da ni hotela sprejeti v dom takšnega števila študentov, kot je bilo predhodno dogovorjeno. Ni jim šlo tudi v račun, da je bila cena za bivanje študentov v domu višja od one, ki so jo morali za enake pogoje bivanja plačevati srednješolci. Zadovoljni tudi niso bili s samimi pogoji bivanja v internatu v Kamnici. Vedeli so veliko povedati o hrani, ki je bila po količini, kakor tudi po kakovosti neustrezna in slaba, posebno, če bi jo primerjali s hrano v ljubljanskem študentskem naselju. Mnogo pripomb je bilo tudi na račun higiene, ki da je bila v tem domu poglavje zase. Jedilni pribor da je bil skrajno zamazan, v sobah so opažali miši, v jedilnici se je po ves dan zadrževal neprijeten vonj, o sanitarijah pa je bolj, da ne govorimo.

To razpravljanje o razmerah se je prekinilo s koncem študijskega leta. Uprava doma srednje kmetijske šole je uredništvu »Katedra« celo grozila s tožbo zaradi netočnega poročanja.

Tudi letos med študenti še vedno govorijo o teh razmerah. Zato smo se odločili, da obiščemo dom v Vrbanski ulici 30 in da poizvemo, kako je s stvarjo. Da nam ne bi očitali pristranosti, smo najprej zaprosili za pojasnilo upravo doma.

Najprej sem se pozanimal, kako je nastala razlika med stanarino, ki jo plaču-

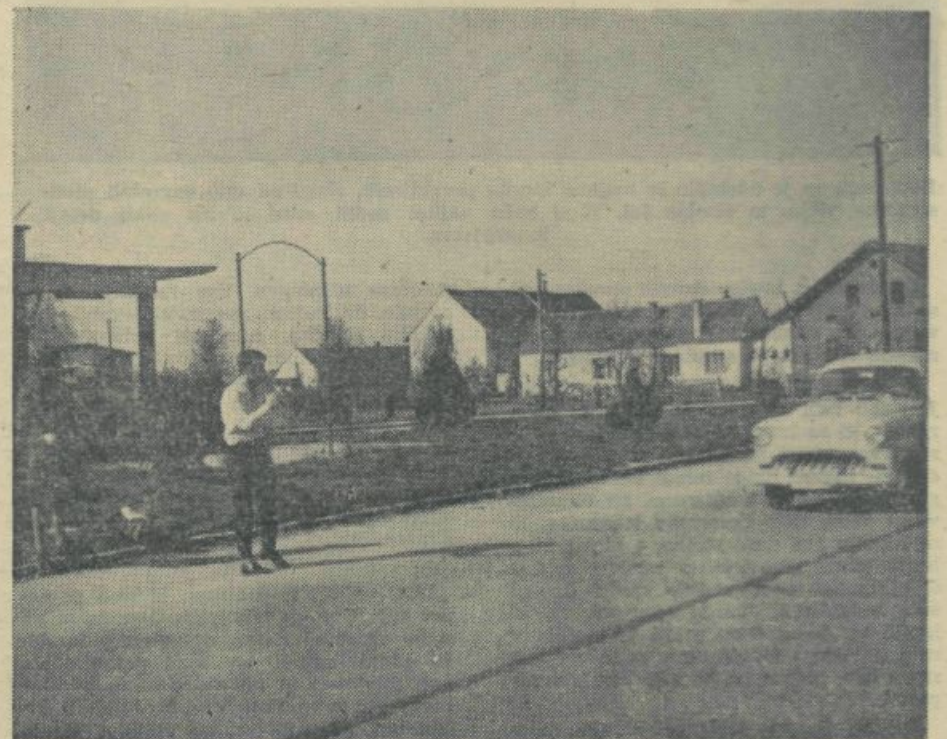
jejo študenti in srednješolci. Prvi morajo namreč odšteti kar 14.000 dinarjev, to je za dva tisočaka več kot srednješolci. Povedali so mi, da je temu več vzrokov: študentje zasedajo sobe šele meseca oktobra, rezervirajo jih pa v začetku šolskega leta. V internatu ostanejo le sedem mesecev, medtem ko srednješolci stanujejo v domu polnih devet do deset mesecev. V polletnih počitnicah, ko vsi srednješolci zapustijo internat, ostane v bloku nekaj študentov, ki tu žele prebiti semestralske počitnice. Zaradi njih morajo kuriti ves blok. Vse to pomeni za upravo doma precejšnjo materialno breme.

Uprava doma pri ceni za študente tudi upošteva, da se lahko odjavijo med mesecem. Pravijo, da je takšnih primerov precej in da je dom mnogokrat le nekakšna prehodna postaja, kjer se ustavi študent, dokler ne najde ugodnejšega stanovanja kje v mestu. Tako ostanejo v domu prazne sobe in s tem seveda gmotna škoda. Razen tega pa so mi povedali, da lahko srednješolce uporabijo za razna dela (spravljanja krompirja, premoga ipd.), česar študentov seveda ne morejo prisiliti. Srednješolce imajo v internatu tudi pod nadzorstvom, študentje pa lahko prihajajo, kadar se jim pozebi. Prav ko sem se pogovarjal z nekim vzgojiteljem, je k njemu prišel mlajši fant in ga prosil, če sme v mesto k zdravniku.

Vprašal sem tudi, kaj bi bilo, če bi študent sprejel enake pogoje, kot jih imajo srednješolci. Povedali so mi, da so o tem že premišljevali, da pa letos še ne bodo mogli uvesti te možnosti.

Tako pravi uprava doma. Videti je, da se sicer trudijo urediti razmere v internatu, koliko pa pri tem uspevajo, mi ni znano. Zanimivo bi bilo slišati, kaj menijo o tem študenti-stanovalci v domu KSS.

BRANKO MAKSIMOVIC

Avto stop — najcenejši način potovanja

Štipendijska politika

Razvejano področje štipendiranja študentov je uredil temeljni zakon o štipendijah, izdan leta 1955. Ta zakon vsebuje določila o značaju štipendij, načinu njihovega dodeljevanja, o sredstvih, obvezah dajalcev štipendij in štipendistov, o kaznih za neizvrševanje pogodbenih obveznosti.

Višino pomoči za šolanje in štipendije so urejali dopolnilni predpisi, ker je bilo že pri sprejemanju temeljnega zakona čutili potrebo po prilagajanju višine štipendije stroškom šolanja in življenja.

Zaradi tega je bil leta 1961 z zakonom o spremembi temeljnega zakona o štipendijah odpravljen 11. člen tega zakona, ki vsebuje določila o načinu predpisovanja višine štipendije. S tem, da se je višina štipendije pričela formirati svobodno, medsebojne obveznosti pa so se določale s pogodbo v skladu s splošnimi pravnimi pravili, ni bilo več potrebe po posebnem zakonu o štipendiranju. Na podlagi navedenih ugotovitev je zvezni sekretariat za kulturo in prosveto predlagal ukinitev temeljnega zakona o štipendijah.

Število študentov štipendistov v primerjavi s številom redno vpisanih študentov od leta 1960/61 dalje stalno upada. Leta 1961/62 je bilo od 10.177 redno pisanih študentov 37,1 odstotka študentov štipendistov, leta 1962/63 pa od 9.973 redno vpisanih študentov le še 31,5 odstotka.

V okraju Celje se je število štipendistov zmanjšalo za 2,3 odstotka, v Kopru za 12 odstotkov, v Mariboru za 8 odstotkov in v Ljubljani za 21 odstotkov.

Občinske skupščine so zmanjšale število štipendij za 23 odstotkov in to na fakultetah za 33 odstotkov, na višjih šolah

pa za 13 odstotkov; gospodarske organizacije za 15 odstotkov: na višji tehniški šoli za 25 odstotkov, na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo za 41,6 odstotka, na samem oddelku za kemijo za 58 odstotkov, na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo za 48 odstotkov; število štipendij, ki jih podeljujejo gospodarske organizacije za študij arhitekture, je v enem letu padlo od 69 na 31, na oddelku za gradbeništvo od 109 na 58, na fakulteti za elektrotehniko pa za 22 odstotkov. Po drugi strani pa so gospodarske organizacije v šolskem letu 1962/63 povečale število štipendij na ekonomsko komercialni šoli od 12 na 65 in na fakulteti za strojništvo od 251 na 314 ali za 25 odstotkov.

Združne organizacije so v šolskem letu 1962/63 zmanjšale število štipendij na visokošolskih zavodih od 131 na 98 ali za 25 odstotkov. Zanimivo je, da so ustanove s samostojnim financiranjem povečale število štipendij na visokošolskih zavodih od 260 na 384 ali za 47 odstotkov.

V letih 1955 do 1962 se je povprečna višina štipendije dvignila za 140 odstotkov, medtem ko se je v istem obdobju povečala stanarina v študentskem domu za 366 odstotkov in so se tudi stroški prehrane zelo povečali.

Pri izbiri študentov, prosilcev za štipendije, se mnoge gospodarske organizacije niso ravnale po določenih obehznosti javnega razpisa in štipendijske pogodbe in o obveznem pošiljanju izvoda pogodbe okrajni in republiški komisiji za štipendije. Mnogo je bilo primerov večkratnega prodajanja in kupovanja diplomantov

med posameznimi gospodarskimi organizacijami, podeljevanja štipendij po osebnih zvezah, kakor tudi odklanjanja podelitve štipendije prosilcu-novincu.

Osrednji skladi — da ali ne?

Po mnenju študentov ekonomske fakultete naj se kot dopolnilo obstoječega sistema štipendiranja ustanovijo (oziroma okrepijo) centralni republiški skladi za štipendije. Sredstva za takšen fond naj bi se zbirala iz dela obstoječega prispevka v fond za kadre pri gospodarskih organizacijah, predvsem pa iz republiškega proračuna. Politika razdeljevanja sredstev naj bi se po tem predlogu decentralizirala po fakultetah glede na planirane potrebe po kadrih in kapacitete fakultet.

Sprememba na področju štipendiranja v tej obliki bi imela celo vrsto negativnih posledic in bi pomenila administrativno poseganje v pravice organov samoupravljanja v gospodarskih organizacijah, ker sredstva za štipendiranje predstavljajo del sklada skupne porabe, s katerim razpolagajo.

Štipendijski pravilniki

Kakšen naj bo torej sistem štipendiranja, ki bo zagotavljal primerno višino štipendije in skladen razvoj sistema štipendiranja? Kako odpraviti nepravilnosti, ki so se doslej dogajale v politiki dodeljevanja štipendij?

Posamezniki se upirajo zaposlovanju visoko in višje kvalificiranih kadrov, ker se boje za svoje položaje. Zaradi tega bi organi delavskega samoupravljanja v gospodarskih organizacijah morali biti do teh

vprašanj mnogo bolj pozorni. Predvsem bi gospodarske organizacije morale sprejeti poseben pravilnik o podeljevanju štipendij, ki bi določal pogoje in višino štipendije. Nekatere gospodarske organizacije so že uvedle ustaljeni sistem podeljevanja štipendij, npr.: Litostroj, železarnice na Jesenicah, kemična industrija v Rušah in še nekatere. Navedene organizacije imajo pravilnike o podeljevanju štipendij in posebne štipendijske komisije, ki se ukvarjajo s podeljevanjem štipendij prosilcem, kakor tudi s stalnim nadzorom izpolnjevanja pogojev štipendista, izhajajočih iz štipendijske pogodbe.

Poleg tega bi bilo potrebno uvesti določen zakonski avtomatizem pri izločanju finančnih sredstev gospodarskih organizacij za te namene, vendar ne z administrativnim posegom na sredstva sklada skupne porabe. Določiti bi bilo treba procent od investicijskih vlaganj, ki ga naj gospodarska organizacija namenja za investicije v kadre. Vsako investicijo v proizvodna sredstva bi morala torej spremljati tudi investicija v kadre. S takim finančnim avtomatizmom bi obstoječi sistem štipendiranja dobil novo materialno osnovo in bi delno pomagal pri odstranjevanju socialno ekonomskih razlik med študenti. Ob tem pa še vedno ostaja odprto vprašanje štipendiranja tistih študentov, ki se bodo zaposlili na področju družbenih služb.

Sredstva, ki jih dobivajo družbene službe za opravljanje nalog posamezne dejavnosti, so preskromna, da bi iz njih lahko oddvojile določen del za vlaganje v kadre. Zakaj ne bi omogočili tudi družbenim službam z določeno višino namenskih sredstev, voditi samostojno politiko pri iskanju potrebnih kadrov? Nekatere družbene službe, zlasti s področja zdravstva, že rešujejo na tak način svoja kadrovska vprašanja. Izjemni primeri naj bi postali splošna praksa.

P. T.

● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI ● SREDNJEŠOLCI

KDAJ SPET KOMUNISTI IZ SREDNJIH ŠOL?

Zadnji dve leti opažamo, da prihaja iz različnih srednjih šol v prve letnike fakultet zmerom manj študentov-komunistov. Do nedavnega so bile prav srednje šole največji rezervoar mladih in perspektivnih kadrov v osnovnih organizacijah na univerzi.

Da bi izvedeli, kje tiči vzrok omenjenega pojava, smo se obrnili na sekretarja univerzitetnega komiteja, tovariša Franca Bitenca.

Povedal je, da je CK ZKJ sprejel sklep, da mladincev pred osemnajstim letom načeloma ne bi sprejemali v Zvezo komunistov. Ta sklep velja sicer že nekaj let, vendar se na fakultetah opaža šele v zadnjem času. Zdaj namreč prihaja na univerzo in visoke šole tista generacija, ki bi sicer bila sprejeta že pred dvema letoma. V preteklosti je bilo precej mladih sprejetih že v drugem ali tretjem letniku srednje šole. Toda pokazalo se je, da je bil predlog za sprejem osvojen pogosto zaradi nekega enkratnega uspeha, ko se je nekdo izkazal na primer kot udarnik v brigadi ali s pridnim delom v mladinski organizaciji. To pa še ni zadosten razlog in zagotovilo, da bo tisti mladinec tudi dober član osnovne organizacije, v

katero vstopa. Splošna ugotovitev bi bila torej, da kriteriji za sprejem na srednjih šolah niso bili zadostni zahtevni. Novi komunisti so bili sicer zreli kot ljudje, manjkalo pa jim je osnovnega ideološkega orožja, ki je prva odlika komunista intelektualca.

Zato imajo zdaj osnovne organizacije ZK na fakultetah in visokih šolah veliko odgovornost, da pridobe iz vrst novincev čim več članov. To zahteva seveda večjo aktivnost ZŠJ. Sveti letnikov naj postanejo osnovna celica za nove kadre tako v študentski organizaciji kot v Zvezi komunistov. Mnogi člani ZŠJ imajo željo in sposobnost za sprejem v ZK, delo v svetih letnikov pa je odlično prilika za uveljavljanje njihove sposobnosti in dokaz zrelosti. Značilno pa je, da kjer opažamo pomanjkljivo delavnost Zveze študentov, tudi število komunistov le počasno narašča ali celo stagnira.

Vendar stanje ni tako porazno. V lanskem letu so na univerzi sprejeli v ZK okrog sedemdeset študentov. Poudariti pa moramo, da to večinoma niso študenje iz prvih letnikov, kot bi bilo pričakovati in bi bilo normalno, ampak predvsem starejši letniki. In tu je ravno problem.

Mladinec, ki pride v enega od visokošolskih centrov že kot ideološko in moralno formiran človek in kot tak zrel za sprejem v osnovno organizacijo, se v primeru, da se njegova politično-ideološka vzgoja logično ne nadaljuje na visoki šoli, lahko izgubi ali se njegov sprejem v sredino, kamor po svojih moralnih kvalitetah spada, za daljšo dobo zavleče. Tak mladinec nujno rabi pomoč in oporo za svoja hotenja pri svojih starejših kolegih. Če to pomoč dobi, ne pride do negativnih pojavov, kot so proces ponovnega zorenja in preverjanja kvalitet kandidatov.

Rešitev problema bi bila razmeroma preprosta. Če že načelo, da naj se ne sprejema v Zvezo komunistov na srednjih šolah, ostane v veljavi, pa zanj dummimo, da je pravilno, naj mladinska organizacija na šoli, iz katere mladi človek prihaja, opozori ZŠ na fakulteti, na katero je prišel. Tako bi bil vpliv pozitivnega delovanja sredine, iz katere izhaja, kontinuiran.

Na srednjih šolah mentijo, da naj bi se sklep ne izvajal togo in popolnoma načelno. Zreli ljudje bi morali biti sprejeti v Zvezo komunistov brez ozira na to, da še niso dopolnili osemnajst let. To kaže tudi primer z ljubljanskega učiteljskega, kjer dijaki komunisti zrelo in enakovredno sodelujejo s profesorji v skupni osnovni organizaciji pri reševanju problemov svoje šole. Pravijo, da se v takem tovariškem vzdušju rešijo mnogi problemi, s katerimi se zamenjka ukvarja šolska skupnost in mladinska organizacija.

B. Z.

Študiral bom metalurgijo

Kogar veselijo stroji in plavži, se bo v jeseni oglasil na Aškerčevi 20, na oddelku za montanistiko fakultete za naravoslovje in tehnologijo.

Potrebe po inženirjih metalurgije so pri nas še precejšnje. Težka industrija je še vedno v nenehnem razmahu in zato niti štipendije niti zaposlitve ne bo težko najti. Obrniti se je treba na eno od podjetij za predelavo kovin. Vsakdo pozna velike železarne Jesenice, Ravne, Zenica. To so le nekatere od podjetij, kjer so diplomirani metalurgi duša proizvodnje.

Tudi pogoji za prehod iz prvega v drugi letnik niso pretežki. Treba je opraviti štiri izpite, od katerih bosta verjetno največ težav povzročali anorganska kemija in matematika. V prvi stopnji je treba tudi za en mesec na prakso v podjetja metalurške stroke. Priporočljivo je, da vsakdo opravi prakso že po prvem letniku, ker se na prehodu iz prve v drugo stopnjo rado kaj »zatakne«. To pa ne velja samo za metalurge, ampak je v večji ali manjši meri problem na vseh fakultetah, kjer je treba za »skok« v drugo stopnjo opraviti vse izpite iz prve stopnje.

MALA REPORTAŽA

BODOČI UČITELJI V ŠOLSKIH KLOPEH

Vsako jutro jih vidiš s torbami v rokah. Po dva, trije, ali v skupinah hitijo od avtobusov, iz internatov ali od doma. Cilj pa je vsem isti: Resljeva 12, kjer domuje ljubljansko učiteljsko. Na starejših se že opazi del tiste resnosti in dostojanstva, ki jih bodo morali pokazati, ko bodo prvič stopili za kateder pred male neugnanice. Mlajši malo utihnejo, ko grede starejši mimo; potem pa spet zadoni prešerni smeh mladosti. Drug za drugim izginjajo v visoki rjavi stavbi, kjer zvonec rezko opozarja, da je čas, da sedejo bodoči učitelji v šolske klopi.

Do letos je za vsa učiteljska v Sloveniji veljal enoten učni načrt, po katerem traja šolanje pet let. Seveda so učiteljska drugod po Sloveniji težko uresničila tisti del programa, ki zahteva profesorje iz prakse: to so zlasti ure dramatike, glasbeni pouk in podobno. Deset let se že pojavljajo glasovi, da učiteljske v takšni obliki kot je danes, ne ustreza. Njegova naloga, usposabljanje učitelje za razredni pouk v prvih petih letnikih osemletke, zahteva od dijakov mnogo več predanosti učenju kot od dijakov na ostalih sred-

njih šolah. Vzemimo za primer tretji letnik. Malce osupli opazujemo dolge kolone urnika: sedemnajst predmetov in tedensko 42 ur pouka na teden.

V ustavi smo določili, da bo naš delovni človek delal odslej le po 42 ur. Mlad človek, ki se še telesno in duševno razvija, pa naj dela tedensko 70 ur, če upoštevamo, da zahteva vsaka šolska ura vsaj še pol ure učenje doma in to pri pogojih, ki vse prej kot ustrezajo: vsako leto imajo približno 60 odstotkov dijakov vozačev, večina ostalih pa stanuje v dijaških domovih; kakšne so tam razmere, pa smo že pisali.

Vsak dijak se mora obvezno ukvarjati še z eno od izvenšolskih dejavnosti, seveda v skladu z njegovimi interesi, toda v povezavi z njegovim bodočim delom v razredu. Zaradi tega se vrši pouk samo dopoldne. Popoldne pa razredi ponovno ožive, samo z razliko, da so glasovi bolj sproščeni kot dopoldne pred tablo in strogim profesorjem. Imajo deset klavirjev, na katerih vadijo začetniki. Lutkarji in dramatik poskušajo posnemati svoje vzor-

nike v »zaresnem« gledališču. Vedo, da bodo morali sami prav kmalu pokazati svojim »nigralcem«, kako predstaviš medvedka ali čebelico.

Vendar se zdi, da so dijaki bolj časovno kot intelektualno obremenjeni; zato ostaja le malo časa za poglobljeno delo pri učenju. Ravno iz tega vzroka pa izhajajo slabosti, ki zahtevajo reformo. Do zdaj so morali dijaki v petih letih absolvirati vse znanje, ki ga zahtevamo od dijaka, ki konča gimnazijo, se pravi dobiti popolno splošno razgledanost, ki jo daje okvir srednje šole, poleg tega pa še strokovno usposobljenost za poklic učitelja — pedagoško izobrazbo.

Ena od slabosti poklica je tudi, da se učitelj ne more nikoli zasedrati v družbeni sredini. Kot vozač je stalno na poti v šolo ali se udeležuje pouka, da se niti doma ne more vključiti v eno od oblik družbene aktivnosti. Ko pa konča šolanje, je postavljen pred dejstvo, da je družbeni delavec in se v sredini, kjer od njega zahtevajo več, kot so njegove zmožljivosti in znanje, težko znajde.

Po dolgem obdobju pomanjkanja zdaj že lahko rečemo, da nam učiteljev za razredni pouk ne primanjkuje več. Potrebno bo le še toliko novih, kolikor znaša normalni osip zaradi starosti in bolezni. Že danes pa močno občutimo pomanjkanje učiteljev za predmetni pouk. Te lahko da le Višja pedagoška šola. Zadnja leta je približno četrtnina absolventov učiteljskega nadaljevala študij na tej šoli, v perspektivi pa moramo računati, da bo to število še precej večje.

V jeseni prvega letnika učiteljske, vsaj v taki obliki kot je zdaj, ne bo več. Z reformo bomo dobili gimnazijo pedagoške smeri. Šolanje bo trajalo štiri leta, kot na ostalih gimnazijah, le s to razliko, da bo malo več poudarka na pedagoških in likovno estetskih predmetih. Logično je, da bodo hkrati ustanovili tudi pedagoško akademijo, ki bo izpolnila današnjo vrzel na tem področju.

I. MARENK

POL URE PO PREDSTAVI

Kdo se boji Virginije Woolf?

Kdo se boji Virginije Woolf — kdo se boji okrutne psihoanalitične vivisekcije, brezobzirnega rušenja vseh zlaganih fasad z zlaganimi iluzijami vred, kdo se boji sleči v to, kar v resnici je?

Stvaritev Edwarda Albeea postavlja gledalcu vprašanja, ga bega, muči, izžiga, trpinči, trga in eksekutira ter ga na koncu vsega izžetega, utrujenega in uničenega trešči v stanje razdraženega premišljanja.

Albee razkriva sodobno eksistenčno dramo moralnega razkrajanja na mikrosociološkem nivoju družine. Kot v njegovih prejšnjih pri nas znanih delih »Zgodba iz živalskega vrta« in »Ameriški sen«, je tudi tokrat osnova te čudovito izpiljene, same v sebi zaključene, celovite izpovedi, dogajanje med možem in ženo, variacije in konsekvence tega odnosa, ki sam po sebi v svoji osnovni funkcionalnosti ne zadošča in ne zadovoljuje, temveč s svojimi specifičnimi latentnimi nevarnostmi grozi, da se bo razrastle v leglo spačenih, skrivenčnih, perverzih improvizacij, ki se skrivajo pod čedno lupino zunanega videza. Anomalije takega odnosa rastejo iz freudovsko koncipirane psihoanalize obeh koncev, ki pa se pri Albeeu presegata v miljejsko, družbeno dimenzijo človeka. Iz te osnovne situacije (1. odnos med zakoncem, 2. starši — otrok) avtor izhaja in gradi svoj svet karikatur, brezobziren po vsebini, jeklen in spreten po formalni plati. To, da je človek smešen, družba pa — tak — kot je — nemogoča in nesprejemljiva konvencija, je izpovedano v kar se da nedeklarativni obliki.

Dramaturško gledano komedija nima značaja avantgardne, antidramske strukture; zasnovana je na starih principih Strindberga, O'Neilla in Williama, a vendar je v atmosferi dogajanja nekaj, kar venomer šokira, preseneča in osuplja. Dialog, ki tu nastopa kot izvrstno orodje izvrstne metode, je poln nenadnih preobratov, besedne igre in svežega humora. Organska rast drame in njeno zorenje ni stvar odra, temveč gledalčeve zavesti.

Uvrstitev tako pogumnega, vehementnega dela v repertoar ljubljanske Drame sicer ni pogumna, pač pa na vsak način hvalevredna gesta.

O uprizoritvi bi bilo težko spregovoriti drugače kot zelo pohvalno. Režija Mileta Koruna je z učinkovito interpretacijo do cela obvladala kompleksno zahtevnost teksta. V subtilnih prelivih komičnega, grotesknega, dramatičnega in tragičnega je režiser z zanesljivo roko ustvaril dovršen, vrhunski teater brez trohice ekshibicionističnega razkazovanja. Njegove režije sploh ni bilo mogoče zaznati s prostim očesom, pač pa se jo je dalo zaslutiti z intuicijo, kar je v danem primeru najboljši kompliment.

Scena inž. arh. Uroša Vagaja je bila nevtrijna in dovolj primerna kljub delni neavtentičnosti. Kostumi Alenke Bartlove so se harmonično zliji v atmosfero igre, ni jim pa popolnoma uspelo pričarati okolja New Englanda.

Igralska ekipa je z blečecimi kreacijami ustvarila reprezentančno predstavo. Slaba točka četvorice je bila Marija Benkova, ki enostavno ni zmogla več kot skorajda podpoprečno bledikasto slikanje. Njen lik je bil prikrajšan za otipljivo puhlost, dinamično grozo seksualnega problema, za rast in histerijo v finalu. Danilo Benedičič (Nick) je bil več kot soliden, dasi igralsko ne preveč samozavesten. Duša Počkajeva kot Martha in Jurij Souček kot George sta dala vse od sebe in zablistela v kontroliranem zvezdnem sijaju. Njuni interpretaciji se brez dvoma uvrščata med tiste, ki navdušujejo in osvajajo, ki se ne pozabljajo zlahka.

Dušan Jovanović

Nagrajenci z AGRFTV: Kristijan Muck, Anton Trefalt, Lidija Kozlovič, Jože Mraz, Rosanda Sajko. Foto: Vlastja

PREŠERNOVE NAGRADE NA AKADEMIJAH

Letošnje Prešernove nagrade na naših akademijah so za umetniške stvaritve dobili naslednji slušatelji:

Na Akademiji za glasbo

IVAN KLEMENČIČ, diplomant zgodovinskega oddelka za obsežno in podrobno razpravo o Kogojevi operi Črne maske.

JANEZ LOVŠE, slušatelj II. letnika podiplomskega študija na oddelku za klavir za solistični koncert v lanskem sezoni in za izvedbo koncerta v b-molu P. I. Čajkovskega, v katerem ga je januarja letos spremljal orkester SF.

JOSIP MAGDIČ, slušatelj I. letnika podiplomskega študija kompozicije za njegov koncert za flavto in orkester, ki ga je novembra lani javno izvedel orkester Akademije za glasbo.

EDI MAJARON, slušatelj podiplomskega študija na oddelku za violončelo za uspešno izvedbo Hindemithovega koncerta za čelo na lanskem festivalu sodobne glasbe v Varšavi in za nastope v studiu RTV Ljubljana.

ZDENKA NOVAK, II. letnik podiplomskega študija na oddelku za klavir za na-

stop na koncertu Akademije za glasbo, na katerem je izvajala Beethovno sonato op. 110, Ravnikov Nokturno in dva plesa Vitezslava Novaka in za nastope v mariborskem radijskem studiu.

NEVENKA ROVAN, diplomantka violinskega oddelka, za izvedbi Sibeliusovega violinskega koncerta s spremljavo orkestra SF in violinskega recitala v lanskem koncertni sezoni.

MILIVOJ SURBEK, I. letnik podiplomskega študija na oddelku za klavir za izvedbo Lisztovega koncerta št. 1, v katerem ga je spremljal orkester Akademije.

ŠTEFICA ŽUŽEK, II. letnik podiplomskega študija na oddelku za harfo, za nastope v RTV Ljubljana z deli Händla, Mozarta, Tourniera idr., in za javno izvedbo Srebotnjakovih in Respighijevih del v marcu lanskega leta.

Na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo

ROSANDA SAJKO, diplomantka režije za diplomsko delo s področja dramaturgije: »Vpliv Ibsenovih dram na prve dra-

me Ivana Cankarja in uprizoritev teh dram v slovenskih poklicnih gledališčih od leta 1945 do 1962«.

LIDIJA KOZLOVIČ, slušateljica V. semestra dramske igre za vlogo Tamare v Grumovih Trudnih zastorih.

JOŽE MRAZ, V. semester dramske igre za vlogo Roldana v Cervantesovih Medigrah (Jezičnej).

KRISTIJAN MUCK, absolvent dramske igre, za vlogo Larsena v Grumovih Trudnih zastorih in za naslovno vlogo v Križevem Areteju.

ANTON TREFALT, absolvent dramske igre za vlogo Garellija v Trudnih zastorih in za vlogo Blootena v Areteju.

Na Akademiji za likovno umetnost

DUSAN TRSAR, slušatelj specialnega študija kiparstva za diplomsko delo-kip »Padajoča«.

APOLONIO ZVEST, slušatelj specialne šole za slikarstvo za slikarsko delo »Otok ribičev«.

IGY

Televizijska glosa

Nekaj, kar smemo tudi od televizijskega kritika upravičeno zahtevati, je brez dvoma to, da je o stvari, ki o njej piše, vsaj malo seznanjen. Prav pa je, da je celostna demokratizacija, ki jo pri nas uvajamo (ali vsaj poskušamo uvajati), dala vsakomur možnost govoriti in javno razpravljati o vsem. S tem se je okrepila potencialna možnost določene osveščene in celostne odgovornosti vsakogar pred vsakomur — tudi pri diskutantih, glosatorjih in piscih »pisem bralcev«, možnost, ki pomeni — kot resničnost, ki je dialektično vedno ostvarjena možnost — tudi pravo socializacijo človeka, tisto, ki — ko ukinja kakršnekoli dirigirane sisteme mišljenja in akcije — afirmira človeka kot totalnega družbenega ustvarjalca. Človek — posameznik — dobi možnost sodelovanja, kreativnosti in vpliva na vse procese, ki dajejo količinkaj vsebine in podobe njegovemu bivanju, hkrati pa mu je omogočeno sodelovanje pri nastajanju in osmišljanju ter procesov tudi v odnosu do svojega družbenega bližnjika; s tem, ko je ustvarjena možnost nenehne kreativnosti (ki jo enačim s potrjevanjem človekove družbenosti) pa je nujno, da tale naš človek — kot posameznik — čedalje bolj goji v sebi — zdaj že malo degenerirano — področje zavesti, ki se ji pravi odgovornost. Odgovornost pred tistimi, ki se jih njegova akcija ravno tako tiče kot njega samega (pred ostalimi družbenimi ljudmi) kot pred samim seboj (v bistvu integralnim delom taistih družbenih ljudi).

Tu pa — vsaj v tej, pričujoči situaciji — prihaja vsesplošna dejavna demokratizacija v majčkeno krizo. Tisti družbeni človek, ki ga iz sentimentalnih slovenskih povesti poznamo kot »malega človeka« in ki je ta hip mogoče prvič v mirnem času začel zares ustvarjati svojo zgodovino, se je prvič povzdignil iz anonimnega izvrševalca ukazov (ali iz anonimnega resigniranega mučenika) v ustvarjalca resnične družbenosti, pri tem pa je v mnogočem postal egocentričen izkoriščevalec dane možnosti totalnega angažmaja. Nehote se je — sponatano — zavedel svoje »družbene« moči pa jo začel obračati svojemu privatništvu in prid. Formulo, ko je

spoznal, kako skoznjo stvarjati resnično družbenost, je prikrojil samemu sebi in prid: začel je poneverjati družbeni denar, zganjati moralno demagogijo in pisati v časopise laične (včasih celo intrigaške) članke, ki so navzven res kazali fasado določene družbene angažiranosti in prizadetosti, v resnici pa so pomenili lažno in laično diskvalifikacijo drugega, bližnjega — v resnici pa sebe, ki je (kot družbenost) ravnotako bival v tem bližnjiku. Z drugo besedo: stvarjanje lažne bleščeče družbene pozicije, denarja in slave (oz. dobrega imena, kakor se danes temu pravi) na račun bližnjikov. Krona paradoksa: demagogijo je začel zganjati okrog problema iz »družbe«, ki o njem ni imel pojma, ki se še nikoli ni srečal z njim; samo navidez ga je začel zanimati, da bi si okrog svojega imena spletel lažni blišč, ki bo znabiti še kdaj koristen: problem je postavil v napačno luč, zapletal ga je in onemogočil njegovo rešitev. Tako je navidez — pred drugimi — izenačil lažno demagogijo in laičnost z ustvarjanjem resnične družbenosti. V resnici pa je bilo njegovo početje — kljub morebitni dobri volji — skoz in skoz sleparsko.

No, če nas v zvezi z odsotnostjo odgovornosti, ki je pravzaprav šel znak družbene zavesti, v pričujoči glosi zanimajo »samo« televizija, oz. še manj, televizijska kritika, to najbrž niti ni toliko »nevarno« in »usodno«. Televizija pač spada v tisto področje družbene dejavnosti, ki se ji pravi kultura, se pravi v področje dotirane družbene dejavnosti, ki se ji pravi (t. j. materialno) škodo le redko posreči zagrešiti. Glavno je, da pomaga krepiti demokratizacijo (pa četudi samo s tem, da daje posameznim prepotentnejšem možnost »sleparške« afirmacije v »Mladinskem TV klubu«, skratka: da afirmira demokratizacijo tudi skoz razbijaštvo, sterilnost in samozadovoljno brezbriznost do vsega, torej skoz negacijo demokratizacije), da je — tehnično — kolikor toliko blizu evropskega povprečja in da je karseda obširen panoptikum razne popevkarske in kvaziesperimentalne (v družbenem smislu pa falzifikatorske) krame (široko zasnovani prenos popevkarskih festivalov kot osrednjih oddaj tedna, laičnih prenosov teatra itn.) — Sicer pa bo

treba o generalnem kurzu slovenske ali kar jugoslovanske televizije najbrž kdaj posebej obširneje spregovoriti.

Tale hip me razjeda paradokso preširoko tolerantne demokratizacije v televizijski kritiki. Rekel sem, da smemo od TV kritika pričakovati vsaj malo intimne afinitete do snovi, o kateri piše, posebej še, če piše v posebno rubriko v osrednjem slovenskem dnevniku vsak dan, da ima torej vse možnosti za soustvarjanje družbenosti, zavesti in odgovornosti, ki ima morda ravno pri TV — kot najbolj praktičnem, ažurnem in neposrednem pa priročnem načinu komuniciranja najlepše možnosti za pot do resničnosti.

To pa, kar počenja anonimni glosator (podpisuje se z velikim K-) v Delu vsak dan (rubrika »Na TV zaslonu«, ponavadi na šesti strani), pa je imeniten primer najpreprostejšega goljufanja vsakršne družbene zainteresiranosti in potrpežljivosti. Sumiram nekaj rezultantnih vtisov: pomanjkanje najosnovnejšega znanja o vsem tistem, kar neposredno oblikuje TV oddajo; pomanjkanje kakršnegakoli vsebinskega kriterija; popolna nepismenost v ustvarjalnem pomenu besede; diskvalifikatorske sodbe a propos in popolna neargumentiranost. (O TV priredbi »Krst pri Savici« piše, da bi bilo treba za Bogomilo izbrati bolj izkušeno igralko; ne pove zakaj. Trdi, da oddaja režijsko ni uspela. Zakaj? Itn.) S temi »kritikami« se dejavno polemizirati ne dá, ker ne nudijo za to niti najmanjše resne osnove. Da se samo protestirati. In to je treba.

Mislil pa, da nima nobenega smisla afirmirati vsesplošne demokratizacije tam, kjer razpravljanje zahteva določeno dimenzioniranje znanj o problemu, o katerem se piše. Laično razpravljanje o problemu prinaša diskvalifikatorske sodbe in služi enemu samemu namenu: prilastitju določene družbene aktivnosti — za katero pa K- v Delu očitno nima niti mentalne niti strokovne kvalifikacije — »za ljubi kruhe«.

P. S. — Mogoče se bo kdo uprl — pomanjkljivo argumentirani — načelnosti pričujočega zapisa. Za argument je treba samo prelistati Delo in prebrati omenjeno rubriko kak mesec, dva, nazaj. Posameznih sodb nima smisla razčlenjevati, saj so same dovolj v nebo vpijoče.

A. I.

Študent ekonomije, Sirijec Khatib Abdul Hamid je kot prvi tuji študent diplomiral na ljubljanski univerzi. Obiskali smo ga v Studentskem naselju, mu čestitali k diplomu in ga zaprosili za krajši razgovor.

— Kako dolgo si že v Ljubljani in kako si se med tem časom vživel v naše okolje?

— V Jugoslavijo sem prišel februarja leta 1959. Takoj za tem sem prišel v Ljubljani obiskovati jezikovni tečaj in se nato jeseni istega leta vpisal na ekonomsko fakulteto. Iz tega časa se spominjam neprijetnosti, ki sem jih imel z vašo hrano in klimo. Trdno sem prepričan, da se

Rad bi študiral na tretji stopnji

v teh dveh stvarih naši državi najbolj razlikujeta. Sicer pa sem se potem kaj hitro navadil na eno in drugo.

— Bralce bo zanimalo, kako si prišel v Jugoslavijo. Kdo te je poslal na študij?

— Sirska vlada je razpisala natečaj za študij na različnih jugoslovanskih fakultetah. Prijavitelci smo morali uspešno opraviti izpite iz treh predmetov in to iz matematike, fizike in enega tujega jezika. Na podlagi tega izpita je bila sestavljena jakostna lestvica, ki je služila kot odločilni faktor pri zadnji selekciji kandidatov.

— Kako dolgo je treba hoditi v šolo, preden se lahko nekdo vpiše na fakulteto?

— Podobno kot pri vas — 12 let. Razlika je v študijski dobi posameznih šol. Prvotno je trajala osnovna šola 5 let, nižja gimnazija 4 leta in višja gimnazija 3 leta. Sedaj se je po novem šolskem sistemu podaljšala doba šolanja v korist osnovnega šolstva, ki traja 6 let, študij v nižji gimnaziji pa so skrajšali za eno leto in ga tako izenačili s študijem v višji gimnaziji.

— Znano je, da je študij ekonomskih ved v različnih državah prirejen razmeram

družbene ureditve, ki je značilna za posamezno državo. Zanima nas, v koliki meri ti bo koristila jugoslovanska ekonomska fakulteta, saj se Sirija in Jugoslavija po ekonomskih pogojih in družbeni ureditvi precej razlikujeta?

— Res je, da se naši državi v mnogih pogledih precej razlikujeta, vendar to nikakor ne more vplivati na moje ekonomsko znanje, ki ga bom lahko priredil našim pogojem in ga tako koristno uporabil. Še več, s svežimi idejami, ki sem si jih nabral pri vas, bom lahko marsikateri problem hitreje in bolje rešil. Sicer pa sprva tako ali tako ne bom delal v službi, ki odgovarja ekonomistu. Zaposlen bom v ministrstvu za delo, kjer bom imel neposredno zvezo z delavci in se bom lahko tako dodobra seznanil z njihovimi problemi, ki jih ni malo.

— Torej boš kmalu zapustil Ljubljano?

— Še ne vem. Zelo rad bi nadaljeval študij na tretji stopnji. Želim si, da bi bila moja usmeritev v podiplomskem študiju po volji naši vladi in seveda štipenditorju, da bi mi z nadaljnjim štipendiranjem omogočila študij.

IVO STRAKL

Poziv iranskih študentov

Organizacija »Osvobodilno gibanje Iran« je pozvala teheranske študente k demonstracijam. Protestna zborovanja naj bi služila kot uvodna akcija v vrsto protestov proti aretacijam vodilnih članov osvobodilnega gibanja.

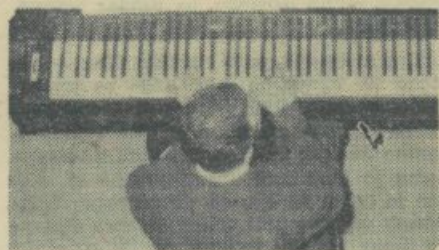
Da bi zagotovile red, so oblasti razglasile izredno stanje. Policijski in vojaški kordoni so obkrožili vse fakultete in s tem prisilili študente, da so jih zapustili. Predavanja so prekinjena. Zaradi navedenih ukrepov oblasti se študentje niso mogli udeležiti demonstracij.

Štirinajstletni deček potuje v Leipzig

Glasbena komisija Sovjetske zveze je odločila, da bo na letošnji majski Bachov natečaj v Leipzig poslala štirinajstletnega srednješolca, študenta na leningrajskem konservatoriju Igorja Laska.

Ne glede na svojo mladost je Igor Lasko najboljši študent-pianist tega konservatorija, še posebej pa je naklonjen Bachovi glasbi. Lasko izhaja iz glasbene družine (oče — čelist in mama — violinistka), kar mu je gotovo pomagalo pri njegovih prvih korakih glasbene vzgoje. Profesor Serebakov pravi, da si je Lasko s poslušanjem glasbe svojih staršev močno obogatil glasbene slike Bachove ustvarjalnosti, stopil v njegov glasbeni svet, ki morda bolj odgovarja interpretacijam godalnih, kot pa mehanskim instrumentom. Z izvedbami tega »čudežnega dečka« dobiva Bachova glasba novo podobo.

Igor Lasko bo v Leipzigu nastopil z Bachovim Italijanskim koncertom, Kromatično fantazijo, fugo in s Sestim klavirskim koncertom.

Pomoč kolhoznikom

Blizu 30.000 študentov višjih agronomskih šol Sovjetske zveze je skupno s svojimi profesorji in asistenti izrazilo željo, da bi med zimskimi počitnicami priskočili kolhoznikom na pomoč. Študentje bi v razgovorih svetovali kolhoznikom uspeš-

nejši način obdelave zemljišč, svetovali bi jim uporabo umetnih gnojil in kemikalij za zaščito rastlin. Iniciativa za agronomsko vzgojo milijonov kolhoznikov je prišla s strani študentov starejših letnikov agronomskega inštituta Gorki.

In še za ilustracijo: v Sovjetski zvezi imajo 97 višjih in 677 srednjih agronomskih šol, iz katerih pride letno blizu 26.000 strokovnjakov in tehnikov.

Nenavaden samomor

Potem ko je preko svojega oddajnika sporočil, da bo napravil samomor, se je pilot Robert Lawson namerno zaletel z letalom v zgradbo svoje nekdanje šole. Ta nevsakdanji dogodek se je pripetil v mestu Shawnee, zvezna država Oklahoma. 42-letni Lawson je izgubil življenje, vendar je na srečo vseh 40 študentov, kolikor jih je bilo v tistem trenutku v šoli, ostalo nepoškodovanih.

Zgradba, ki je služila samomorilcu kot cilj, je baptistična univerza Oklahoma. Letalo se je zaletelo v tretje nadstropje, se raztreščilo in nato kot goreča bakla padlo na tla.

Vsi napori dežurnega uslužbenca na letališču, da bi preprečil Lawsonov samomor, so bili zaman. Lawson je sporočil na letališče, naj takoj evakuirajo zgradbo univerze, ker se bo čez pet minut zaletel vanjo. Sporočilo je prišlo prepozno.

STARIH NASPROTIJ SKORAJDA NI VEČ

Na VI. konferenci Zveze študentov v Novem Sadu je kot gost sodeloval predstavnik študentov iz Nemške demokratične republike Gunter Schneider. V odmoru sem ga zaprosil za krajši razgovor. Povedal mi je, da je glavni urednik študentskega lista FORUM, ki je v krogih študentskih novinarjev znan kot tehnično najbolj urejevan študentski list v Evropi.

Takoj je bil pripravljen odgovoriti na vedno aktualno vprašanje o odnosih med obema nemškima državama.

»Kot je znano, imajo v Zahodni Nemčiji celo vrsto študentskih organizacij, ki delujejo ali samostojno ali pa v okviru posameznih strank. Pri nas v Nemški demokratični republiki imamo enotno študentsko organizacijo. Zlasti v zadnjem času se trudimo, da bi vzpostavili normalne odnose z nekaterimi progresivnimi študentskimi in mladinskimi organizacijami v Zahodni Nemčiji. Pred dobrim mesecem je odšla delegacija lista FORUM na obisk v Hamburg in Frankfurt ob Majni in imela mnogo uspešnih razgovorov s tamkajšnjimi študenti in profesorji. Zanimiva je ugotovitev vseh članov delegacije, da so bili skoraj vsi pogovori prijateljski in iskreni. Kasneje je v FORUMU izšlo mnogo člankov o teh razgovorih. Posebno dobre odnose imamo s predstavniki mladine v Hamburgu, saj je znano, da je delavski razred prav v tem mestu najnaprednejši. V Hamburgu smo bili gosti časopisa »DIE ZEIT«.

»Kdo daje pobudo za medsebojne stike?»

»Želja po sodelovanju je obojestranska. Edino, kar nas moti je, da Zahodni Nemci nikoli ne nastopajo kot uradni predstavniki, medtem ko mi to v večini primerov smo. Sicer pa lahko ugotovimo ob vsakem srečanju, da se v odnosih med obema Nemčijama marsikaj spreminja.»

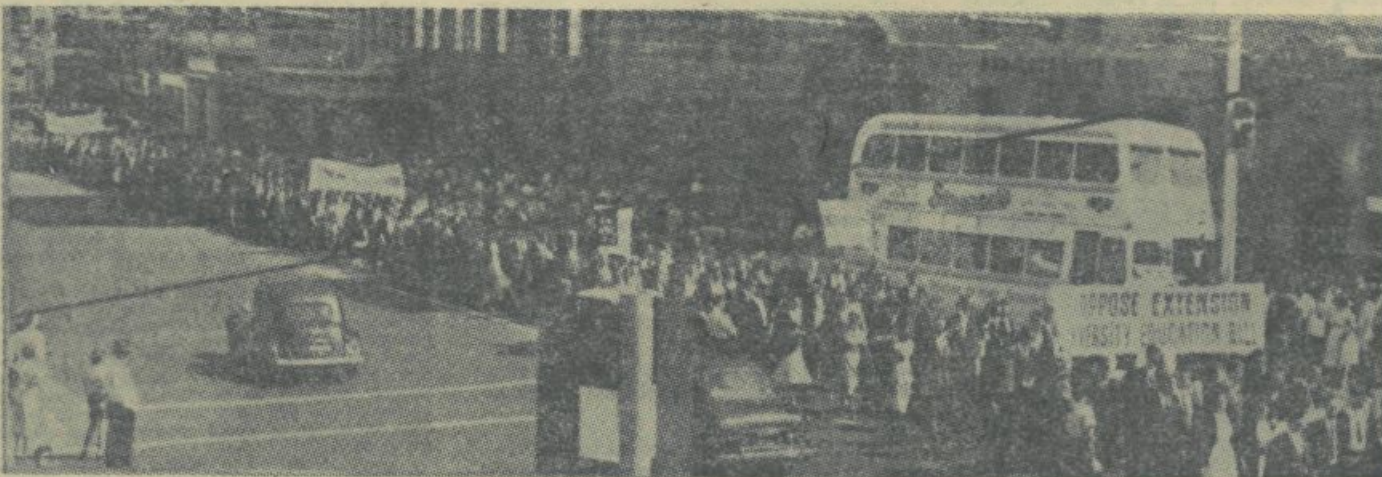
»S katerimi vprašanji se vaša organizacija največ ukvarja?»

»Ravno sem imel priložnost opaziti, da je pri vas eno izmed najbolj perečih vprašanj študentov materialna oskrba. Pri nas prejema približno 98 odstotkov vseh študentov dovolj visoke štipendije. Vprašanje, s katerim se največ ukvarjamo, je angažiranost študentov na vseh področjih življenja.»

»Kako je z vprašanji kritike pri vašem listu?»

»Prizadevamo si, da bi bili čimbolj kritični. Pri tem mislim, da se ne smemo omejevati samo na vprašanja študentov, ampak da moramo iti pri kritiki čimbolj v širino. Imeli smo že nekaj primerov, ko smo z ostro kritiko popolnoma prodrli. To je na vsak način najboljša afirmacija za neki list.»

iv

Demonstracije študentov Južnoafriške unije

Južnoafriški študentje so nedavno tega nastopili zoper politiko ministra za pravosodje, ki je pričel z akcijo za likvidiranje napredne Južnoafriške študentske zveze (Nacionalna unija južnoafriških študentov — NUSAS). Minister za pravosodje v južnoafriški narodni stranki je očital študentski organizaciji komunistične ideje. »Ne rečem, da je vsak član NUSAS komunist, vendar trdim, da je vsak komunist član NUSAS...« Take in podobne »modrosti« so privedle ministra Vorstera do zaključka, da bo treba študentsko zvezo prepovedati. Reakcija študentov je bila zelo močna. Študentje so iz protesta organizirali zborovanja in sprevede, kjer so zahtevali odstop ministra Vorstera. Povemo naj še to, da je Vorster mož, ki je leta 1942 stopil na stran Hitlerja in organiziral stranko, ki je bila adekvatna italijanski fašistični in nemški nacionalno-socialistični stranki.

GRČIJA:

Demonstracije v Atenah

Konec januarja je v Atenah demonstriralo približno 3000 grških študentov in zahtevalo priključitev otoka Cipra h Grčiji. Po mestnih ulicah so študentje nosili transparente z napisi: »Ciper pomeni več kot grško-turško prijateljstvo!« in »Onemogočimo turškim pašam vzpostavljanje oblasti na Cipru!«

Razen osrednjih demonstracij v Atenah je grška mladina priredila še vrsto protestnih zborovanj v Solunu in ostalih grških mestih proti londonski konferenci o Cipru.

INDEKS IN... SMUČANJE

Svoj 23. rojstni dan je Blejčan FRANC AMBROŽIČ, študent tretjega letnika visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani, praznoval v tujini. Kot član naše študentske smučarske reprezentance se je udeležil zimske univerziade v Spindlerovem Mlynu na Češkem. Franc je ne le dober študent, temveč tudi naš državni prvak v težki smučarski disciplini — klasični kombinaciji (tek na 15 km in skoki na skakalnici, večji od 55 m).

Na vprašanje, kaj mu bolj ustreza, tek ali skakanje, je odgovoril, da raje skače kot teče. Zanimivo je, da je na univerziadi tekel precej bolje kot pa skakal.

■ Kako vsklajaš študij in športno udejstvovanje?

— Se najbolje je, če ti uspe, da imaš študij za šport in in šport za študij, je odvrnil Franc na to vprašanje. Dodal je še, da pozimi pač ni časa za študij, če hočeš biti v zadovoljivi formi.

■ Se ukvarjaš še s kakim drugim športom?

— Da, na Bledu poleti veslam in sicer najraje v četvercu ali dvojici.

(Ambrožič je tudi član posadke četverca, ki je osvojila na prvenstvu Slovenije v veslanju prvo mesto).

■ V katerem klubu si včlanjen?

— Smučam za barve smučarskega kluba »Bled« in veslam prav tako za blejski veslaški klub.

■ Kam najraje greš v Ljubljani kadar ujameš urico prostega časa?

— Rad si ogledam dober film.

■ Povej kak zanimiv dogodek, ki se je pripetil na pravkar končani univerziadi.

— Prijatelji so mene in Kristo (Fanedlovo) na vsak način hoteli prepričati, da so slišali iz zanesljivih virov, da sva zaročena, toda Krista in jaz o tem nič ne veva.

■ Kaj smatraš za svoj največji uspeh doslej?

— Lani sem osvojil naslov državnega prvaka v klasični kombinaciji, letos sem postal slovenski prvak, državno prvenstvo pa bo te dni v Ravnah in tam bomo videli...

Franc je pozabil povedati, da je na univerziadi dosegel v teku na 15 km velik uspeh, saj se je med 73 tekačev uvrstil na 31. mesto ter zaostal za zmagovalcem in dobitnikom bronaste kolajne iz Innsbrucka sovjetskim tekačem Igorjem Vorončišinom le za slabih 8 minut.

■ Kaj si želiš v prihodnosti?

— Da bi v redu študiral in še vsaj nekaj let tekmoval.

T. ZAJC

Tretja zimska univerziada končana

Skoraj 300 študentov in študentek — smučarjev iz 21 držav Evrope, Azije in Južne Amerike, ki so teden dni v Spindlerovem Mlynu na Češkoslovaškem (170 km od Prage v gorovju Krkonoši) tekmovali za naslove študentskih svetovnih prvakov, je že odpotovalo iz prijazne vasice, ali domov, ali pa na druga smučarska tekmovanja; kajti letošnja tekmovalna sezona belega športa še daleč ni pri kraju. Ostali so le še sveži spomini na to teden dni trajajočo največje zimsko temovanje študentov na svetu.

Kakor že na prvi univerziadi, ki je bila pred 4 leti v Franciji v Chamonixu in drugi pred dvema letoma v Villarsu v Švici, je bila tudi na Češkem udeležba številna in ob slovesu prav nikomur, niti tekmovalcem niti njihovemu spremstvu ni bilo žal, da so prišli sem na češko-poljsko mejo ob vznožje Krkonošev. Tu je bila prava zima z mrazom in metrom snega, kar je pač redkost za letošnjo zimo v Evropi. Vzdušje v hotelu Bedrichov, kjer so vsi skupaj stanovali, je bilo na višku. Ni bilo razlike med tistimi, ki je zmagal, in med veliko slabšimi smučarji, saj so bili vsi študenti in študentke in med seboj so se kmalu spoprijateljili. Člani reprezentanc 21 držav: Avstrije, Argentine, Bolgarije, Češkoslovaške, Čila, Finske, Francije, Italije, Japonske, Jugoslavije, Luksemburga, Madžarske, Norveške, Nemčije, Nizozemske, Romunije, Sovjetske zveze, Španije, Švice in Velike Britanije pa med seboj niso tekmovali le v smučanju, temveč tudi v drugih družabnih panogah, v twistu, v tem, kdo bo povedal najboljšo šalo, kdo bo razen domačinov najbolje govoril češko itd.

Čeprav je bilo naše zastopstvo skromno, saj so jugoslovansko reprezentanco sestavljali le 4 člani, absolventka ekonomije Krista Fanedi z Raven, študent III. letnika gozdarstva Andrej Klinar z Jesenic, študent III. letnika ekonomije Oto Giacomelli iz Zirov in študent III. letnika Visoke šole za telesno kulturo Blejčan Franc Ambrožič, so kmalu navezali prijateljske stike s člani drugih reprezentanc, tako da so se proti večeru v sobah, kjer so stanovali naši, zbirali sovjetski, poljski, avstrijski, španski in drugi študentje — smučarji in skupaj so razdrili marsikatero »močno«, pa tudi »strokovno«, kar je za devalo tekmovalce.

Skoda, da sta manjkala naša dva najboljša alpska smučarja, Majda Ankeletova, študentka VSTK in Peter Lakota, absolvent gozdarstva, ki sta bila ta čas na tekmovalju v Garmisch Partenkirchenu. V Mlynu so manjkali tudi nekateri drugi znani svetovni mojstri smučanja, ki so študentje, npr. novi olimpijski prvak v drsanju Nemec Schnellendorfer, najboljša ameriška smučarka Saubertova, finski skakalec Halonnen in drugi. Vendar so bili tu večkratni evropski prvak v umetnem drsanju domačin Karol Divin, za sestrama Goitchehl najboljša francoska alpska smučarka Annie Famosa, Japonca

Zmagovalka slaloma in smuka Annie Famosa Foto: TOMAŽ ZAJC

Fukuhara in Sato, Rus Vorončišin, Nemec Wagnerberger, Avstrijec Preiml in drugi. Ti so bili favoriti in so večinoma tudi zmagali v svojih disciplinah. Izjema so bili Poljak Wojna, ki je v veleslalomu premagal najboljšega nemškega smučarja Wagnerbergerja, japonski smučarji s Fukuhano na čelu, ki niso izpolnili pričakovanj v smuku, in Famosa, ki je zaradi padca zasedla v končni razvrstitvi v veleslalomu mesto za našo Fanedlovo itd.

In kako so se odrezali naši? Iz dnevnega časopisja ste lahko razbrali, da niso

Naši reprezentanti Giacomelli, Klinar, Fanedlova in vodja Kürner.

Foto: T. Z.

dosegli večjih uspehov, pa vendar neuspeha tudi ne.

Krista Fanedi je v smuku zasedla odlično 10. mesto, le 4 sekunde za zmagovalko Famoso. Pred njo so se uvrstile še ostale francoske smučarke, ter reprezentantke Avstrije in Nemčije. Tudi v veleslalomu je Fanedlova zasedla vidno 11. mesto in če ne bi bila zaradi nesrečno izpuščenih vrat v prvi vožnji slaloma diskvalificirana, bi ji v kombinaciji pripadlo mesto med prvimi 10 tekmovalkami.

Naš drugi olimpijec, Andrej Klinar, je bil v kombinaciji 25. V smuku je dosegel dobro 16. mesto in je premagal vse Japonce, v veleslalomu je bil med 84 smučarji 30. in premagal vse Italijane, Bolgare, Romune, Angleže, Špance, Madžare in Norvežane. V slalomu se je uvrstil na 32. mesto med 60 smučarji.

Skupno s Fanedlovo je bil Franc Ambrožič naš najboljši predstavnik na 3. zimski univerziadi. Tekmoval je v klasični kombinaciji. V prvi disciplini te naporene smučarske discipline, v teku na 15 km, je zasedel med kombinatorci odlično 8. mesto. Tekmovalci za kombinacijo so tekli v konkurenci teka na 15 km za medalje. Ambrožič je med 75 tekmovalcev dosegel 31. mesto z 8 minutami zaostanka za zmagovalcem Rusom Vorončišinom, nosilcem bronaste medalje na isti progi iz Innsbrucka. Žal je Ambrožič skakal slabše, čeprav sam pravi, da skače bolje kot teče in je tako po končanih skokih v skupni razvrstitvi zasedel 13. mesto. Zmagal je sedmo-plasirani iz Innsbrucka. Rus Drjagin.

Naš četrti predstavnik je bil skakalec Oto Giacomelli, ki pa verjetno ni imel najboljšega dne, saj si je med 26 skakalcev iz 10 držav »priskakal« le 18. mesto, v glavnem zaradi skromnih dolžin. Zmagovalce je bil danes najboljši avstrijski skakalec Baldur Preiml.

Reprezentanca, ki je osvojila največ medalj, je bila Sovjetska zveza pred Nemčijo, Francijo itd. Sovjetski študenti so bili tudi najštevilnejše zastopani v Mlynu pred Japonci, Avstrijci, Francozi, Čehi, Poljaki itd.

Pred zaključkom tekmovalja je spregovoril predsednik mednarodne zveze visokošolskega športa, Italijan Nebiolo, ki se je zahvalil organizatorju za trud, nato pa pozval študente in študentke — smučarje vseh držav na ponovno snidenje. V času

zimskih počitnic čez 2 leti bo v španskih Pirenejih v La Molini 4. zimska univerziada.

Za zaključek so še zadnjič odigrali študentsko himno »Gaudeamus igitur«, nato pa so spustili zastave držav udeleženk in s tem je bila tretja zimska univerziada končana.

Tomaž ZAJC

HOLY IN FAGG I. PRVA

Ob ugodnem sončnem dovetu se je v Kranjski gori v soboto pričelo prvenstvo univerze v slalomu Progo z višinsko razliko 350 m in 32 vrati so postavili pod strokovnim vodstvom Mira Dvoržaka študentje 4. letnika Visoke šole za telesno kulturo, ki so tudi organizirali to tekmovalce.

Točno po določenem urniku so se s starta na znanem »Esu« zvrstila dekleta. Žal pa so bili številni gledalci ob progi — nekaj skupin tečajnikov, med njimi tudi študentje iz Zagreba — prikrajšani za užitek, saj med tremi dekletji, ki so smučale po poledeneli progi, ni bilo nikakršne borbe. Osem tekmovalk je udeležbo odpovedalo v zadnjem trenutku hrččas zaradi nevarne proge, katero so vozili tudi člani.

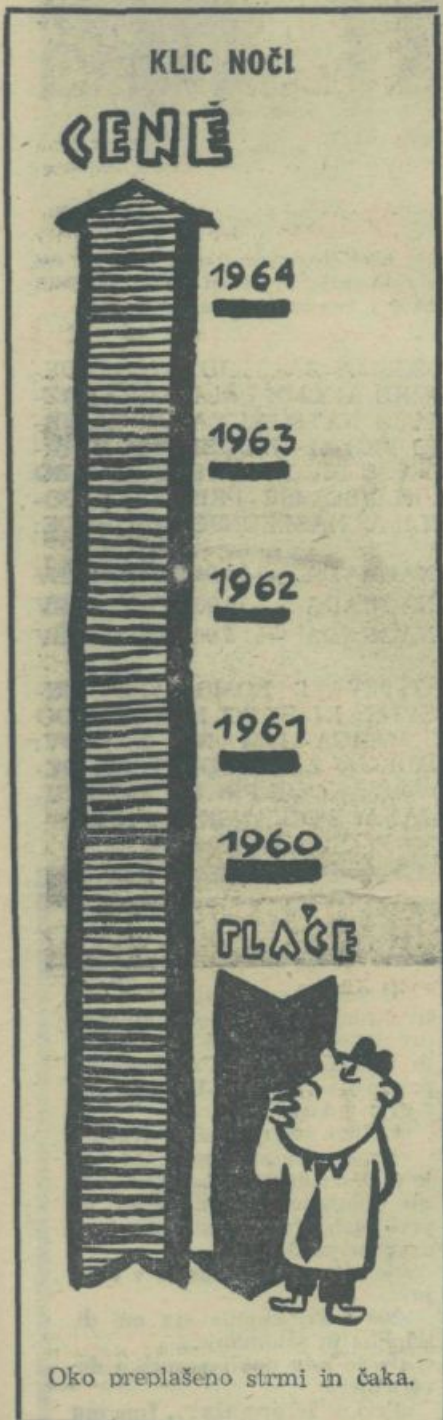
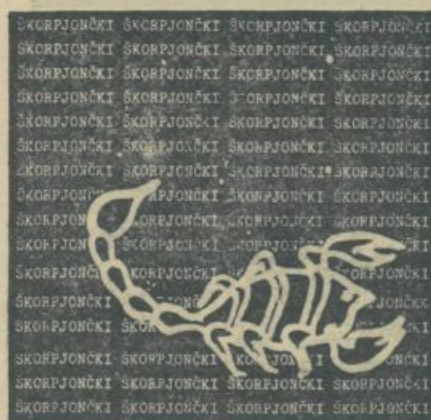
S startno številko 21 se je po smučini prvi spustil študent FAGG Vojtek Wlodiga s časom 1:29,8. Drugi tekmovalcec Dane Vovk (FNT) je že izdatno izboljšal njegov rezultat: 1:25,7! Na vrsti so bili favoriti. Teh pa je bilo več: mnogi so računali, da bo prvo mesto osvojil Aleš Guček (FAGG), drugi so dajali prednost Borutu Zajcu, ki je startal 35., nekateri pa so dajali to prednost tudi Majdi Ankele, ki je nastopila v moški konkurenci.

Peti tekmovalcec je bil Boris Holy, 22-letni študent Visoke šole za telesno kulturo. V zgornjem delu proge je silovito poglaj, vozil tik ob vratih ter povsem zanesljivo in naglo prislučal v Brsnino, kjer je bil cilj. Ure časomerilcev so pokazale 1:24,4. Temu času se ni mogel približati nihče več, čeprav je bila proga tudi za tekmovalce z visokimi startnimi številkami enaka, saj je sonce ni stopilo. Času Holyja se je kasneje najbolj približal Peter Boškin z uradnim rezultatom 1:24,9.

Nastopilo je 40 tekmovalcev (prijavilo 57), med njimi pa smo pogrešali študente prava in strojništva. Tudi Filozofska fakulteta je bila brez predstavnika. Kljub temu, da so nekateri študentje prava bili še na Jahorini ali na poti domov, ter da so v nedeljo filozofi odpotovali v Kočevje, menimo, da je njihova neudeležba na univerzitetnem prvenstvu neizrazno odnos do športnega duha, ki bi moral prevečati med našimi fakultetami.

Rezultati: ZENSKE: Majda Marinko (medicina) 2:01,4, 2. Alenka Lednik (medicina) 2:39,2, 3. Marija Papler (FNT) 3:53,2. MOSKI: 1. Boris Holy (VSTK) 1:24,4, 2. Peter Boškin (FAGG) 1:24,9, 3. Aleš Guček (FAGG) 1:25,1, 4. Dane Vovk (FNT) 1:25,7, 5. Majda ANKELE (VSTK) 1:26,0, 6. Stanislav Arzenšek (ekonomija) 1:26,2, 7. Borut Zajc (FAGG) 1:26,4, 8. Gregor Žitko (FNT) 1:27,7, 9. Vojtek Wlodiga (FAGG) 1:29,8, 10. Janez Smitek (biotehniška) 1:30,2.

EKIPNO: 1. FAGG I. (Guček, Zajc, Duhovnik), 2. FAGG II. (Boškin, Wlodiga, Volčanšek), 3. FNT I. (Vovk, Žitko, Razinger), 4. Ekonomika, 5. VSTK, 6. Elektro, 7. FAGG III., 8. Medicina itd. Tadej Munih

KOLEGI PA TAKI: Nekateri kolegi z arhitekture se najtopleje zahvaljujejo »kolegom« s fakultete, ker jim pridno praznijo predale z delovnimi pripomočki: šestili, trikotniki, rapidografi itd. Tako nesrečnejšem vsaj ni treba risati.

LEP POZDRAV S SONČNEGA JUŽNEGA JADRANA: Je poslal oni dan neki študent svojemu profesorju in ga obenem obvestil, da ga k izpitu ob dogovorjenem roku ne bo. Profesor je bil ginjen.

DEMANTI: Sportnim entuziastom s pravne fakultete sporočamo, da je bil najvišji, rekordni odtis blatnega čevlja na hodniku, dosežen nepravilno in torej za uvrstitev med najboljše ne šteje.

KINOTEKA — ZA POLIGLOTE: Izbor filmov v zadnjem tednu je namenjen bolj poliglotom kot navadnim gledalcem. Ob obilju podnaslovov pridejo na račun oni, ki jim jih je bilo premalo v Komuni.

SPREMENJEN KONCEPT DELA ZVEZE STUDENTOV: Pred dnevi je bilo posvetovanje o spremenjenem konceptu dela naše organizacije. Z udeležbo (okrog 50 %) so se povabljeni bržčas odločili za kvantitativno spremembo pri delu.

Teze ne povsem brez zveze

PRIJATELJI

Pes je najboljši človekov prijatelj. Zato je dovolj, da ta žival pobesni.

FAKULTETA

Sola, ki celo malomeščane prevzgaja akademске državljane.

PAPIR

Igrišče, na katerem se igra mnogo peres.

PRVI DAN V MESECU

Dan, ko tudi tisti z majhnimi plačami delajo velike načrte.

KRUH

Hrana za bogove. Tako zelo je popularna, da mnogi samo njega jedo.

PAVOVSTVO

So ljudje, ki se kitijo s tujim perjem in jih ni sram, ker je tuje perje lepše od njihovega.

ZMAGA

Deset jih odide v boj. Iz boja se vračajo trije preživeli in pojejo himno. Eden od njih nosi v rokah visoko in ponosno zmagovalno zastavo.

IDOL

Nekoč je bil predmet slepega oboževanja, nadnaravno bitje; danes je navadna pasta za čevlje.

SOMISLJENIKI

Nikdar ne veš, s kom imaš posla. Gotovo je tudi oni drugi istega mišljenja.

BUMERANG

Genialen človek je istočasno tudi svojevrsten norec. Najbrž je to dejal neki genialni človek.

DOBESEDNO

Danes piše vsakdo, to je oni, ki ima vzezo s pisanjem in oni, ki je nima. Toda objavlja izključno samo oni, ki ima vzezo.

FRANJO MARTINOVIC-FRAM

‘Ne, ni pravilno’

Poučna zgodba, kako je aktivist dvigal politično zavest ljudi, postal Aktivist in potolažil svojo vest.

Nekoč je bila ... odmirajoča država. V njej je živel mlad aktivist. V tej državi so razrede že odpravljali, zato naš aktivist ni bil pastirjev sin, ampak je bil sin občana iz kategorije prebivalstva z nizkimi osebnimi dohodki.

Ker ni imel primernih rekvizitov, mu ni bilo treba zbirati gramofonskih plošč festivala Rovte 64, z Vespo preizkušati refleksivne pesce ali stati pred Figovcem. Tako mu je ostalo dovolj časa za honorarno delo, s katerim se je preživljal, za aktivistično delo in včasih še celo za študij.

Iskreno se je trudil, da bi z dviganjem politične zavesti ljudi odpravil še zadnje družbeno politične probleme, na katere ga je vsak dan opozarjal Časopis: nevljudni sprevodniki, birokratski direktorji in nekooperacijski kmetje.

Bil je vzoren aktivist, saj se je vztrajno boril za napredek. Redno je hodil na sestanke in plačeval vse članarine, obširno diskutoval, pisal poročila, prenašal navodila in s konstruktivno kritiko zagovarjal uradne ukrepe.

Večkrat pa se je dogajalo, da so mu posamezniki, ki ne razumejo objektivnih, subjektivnih in ostalih slabosti tednjega razvoja, pripovedovali razne sumljive zgodbe, ki se končujejo z besedami: »...No, ali je to pravilno?« Ker je bil šele aktivist, je bil sprva v zadregi. Ni vedel, kaj bi odgovoril. Ko so se še in še vrstile take zgodbe, se mu je oglašala vest. Morda pa so razen problemov, o katerih je bral v Časopisu, res še kakšni drugi problemi?

Razmišljanje mu je olajšal Referat, ki ga je imel tovariš na Plenumu. V referatu je pisalo, da pri nas še marsikaj ni pravilno. Tedaj je naredil pogumno, kritično in samokritično dejanje, revolucionarno dejanje. Prebral je Referat in poslušal svojo vest. Spregovoril je: »Ne, ni pravilno.« Da bi vsem jasno in glasno sporočil svojo revolucionarnost in kritičnost, si je na prsi pripel tablico. Na njej je z rdečimi črkami pisalo: NE, NI PRAVILNO! Naredil je revolucionarno dejanje, hkrati pa ni zapadel v kritizilstvo, ker ni povedal, KAJ in ZAKAJ ni pravilno. Očitkom kritizilstva se tudi noče izpostavljati avtor te zgodbe, ki se je podpisal le s psevdonimom.

RESTI

Grenak je kruh študentov-honorarcev. Za vsak dinar morajo pri blagajni globoko upegniti hrbtenico. No, nekaj vaje za delo na prvem delovnem mestu jim pač ne more škoditi.

Obvestilo

Studente, ki prejema dolgoročno posojilo, prosimo, da naj čimprej dvignejo na dekanatih svojih fakultet nakazani denar za december 1963 in januar 1964.

Zadnji rok, ko nam morajo fakultete vrniti sezname in pogodbe, je 1. 3. 1964. Če kdo v tem roku ne bo dvignil posojila in podpisov pogodbe, bomo smatrali, da posojilo odklanja.

Kolegi! Prosimo vas, da čimprej dvignete denar, ker vam posojilo za naslednji mesec nakažemo šele takrat, ko naredimo obračun za mesec december 1963 in januar 1964.

KOMISIJA ZA KREDITE

DVOJNO TOLMAČENJE

Kako jugoslovanske železarne pojmujejo status študenta, kadar gre za njegovo bivanje v stolpnici študentskega naselja

V tem in v preteklem mesecu sta prišli v študentsko naselje dve pismi različne vsebine. Ker je bilo okrog tega vprašanja precej razprav. Obe pismi objavljamo v celoti.

P. n. E. S. študent metalurgije, študentsko naselje, blok 6. Predmet: bivanje v železarskem bloku.

Na sestanku s študenti železarne Ravne dne 23. 11. 1963 je predstavnik železarne objavil prizadetim študentom, kdo od študentov — študentov ima za šolsko leto 1963/64 pravico bivanja v železarskem bloku. Indirektno je bilo s tem tudi odločeno, kateri študenti morajo blok zapustiti in poiskati drugo stanovanje. Iz bloka so morali v glavnem vsi tisti, ki niso zadostili študijskim pogojem.

Med temi prizadetimi ste bili tudi vi in bi se morali izseliti iz tega bloka. Informirani smo, da tega niste storili in ste s tem nedolžno povzročili negotovost pri onih študentih-studentih, ki so na listi stanovalcev in imajo polno pravico bivanja v železarskem bloku. Smatramo,

da je neizpolnjevanje sprejetih sklepov in ukrepov železarne nepravilno in vas pozivamo, da najkasneje do pričetka drugega semestra izpraznete mesto in s tem omogočite naselitev v bloku za šolsko leto 1963/64 tistim, ki so izpolnili zahtevane pogoje.

Kolikor nameravate prihodnje leto še reaktivirati štipendijo, imate ponovno možnost reflektirati in kandidirati za stanovanje v železarskem bloku, medtem ko tega nikakor ne morete uveljavljati v tekočem šolskem letu.

S tovariškimi pozdravi!
Ravne, 27. jan. 1964

Izobraževalni center

Drugo pismo se glasi:

Študentsko naselje, LJUBLJANA.

D. P. in N. B. študentoma rudarsko-metalurške fakultete smo začasno ukinili izplačevanje štipendij. Oba sta študenta naše železarne.

Naše podjetje ni z omenjenima anuliralo pogodbe o štipendiji, temveč na oba računa kot na svoja študenta. Obema je začasno ukinilo štipendijo, dokler ne izpolnita pogojev za vpis v naslednje šolsko leto. Obema je treba omogočiti stanovanje v naselju v sobah, s katerimi razpolaga železarne.

Vnaprej se zahvaljujemo in vas tovariško pozdravljamo.
Nikišić, 6. februarja 1964.

Železarne Boris Kidrič

NIKIŠIĆ

Ponovno smo skoraj na začetku.

Občni zbor planincev

Po skoraj dveletni hudi krizi pri delu Akademskoga planinskega društva se v poslednjih mesecih stanje vidno izboljšuje in zato pričakujejo korenite organizacijske in vsebinske spremembe pri nadaljnjem delu. To je bila osnovna ugotovitev nedavnega občnega zbora planincev-akademikov, katerega se je udeležilo približno 100 članov in številni predstavniki raznih društev.

Kriza, v kateri se je društvo znašlo v svojem 14. in 15. letu obstoja, je bila logična posledica dejstva, da se je vsa de-

Na Poljanski 6 je na hodniku v drugem nadstropju tako živo skoraj vsak dan. Na eni strani so tisti študentje, ki čakajo za posojila in subvencije, na drugi strani pa skozi okence prejema denar, ki so si ga prislužili s honorarnimi zaposlitvami.

KOMISIJA ZA STUDENTSKE DELOVNE AKCIJE PRI UO ZSJ RAZPISUJE NATEČAJ ZA BRIGADIRSKO PROZO. K UDELEŽBI VABI MO VSE BRIGADIRJE. ŽIRIJA BO ZA NAJBOLJŠE PRISPEVKE PODELILA NASLEDNJE NAGRADE:

1. NAGRADA — 10.000 DINARJEV
2. NAGRADA — 8.000 DINARJEV
3. NAGRADA — 5.000 DINARJEV

UPOŠTEVALI BOMO VSE PRISPEVKE, KI BODO PRISPILI DO 19. MARCA 1964 NA NASLOV: KOMISIJA ZA STUDENTSKE DELOVNE AKCIJE PRI UO ZSJ, LJUBLJANA, POLJANSKA 6-11.

Studentski list

ZAGREB: Komisija za telesno vzgojo zagrebske univerze je za študente priredila smučarski tečaj v Podkorenu. Kot poročajo, je tečaj dobro uspel, le žal jim je, da ni moglo še večje število študentov na sneg. V smučarskem domu v Podkorenu pa so lahko nastanili samo 120 študentov, čeprav je bilo za nimanje za tečaj neprimerno večje. Govorijo, da je nujno potrebno zgraditi za študente smučarski in rekreacijski dom v Delnicah, kajti Kranjska gora je kljub lepotam in smučarskim užitkom vendarle predraga.

INDEX

NOVI SAD: Na VI. konferenci ZSJ so med drugim razpravljali tudi o kulturno-umetniškem udeleževanju študentov in zabavnem življenju visokošolske mladine. Ugotovili so, da so do sedaj v ta namen predvidena sredstva v glavnem trošili za proslave in manifestacije, kjer niso mnogo premišljevali o koncepciji programa, o vzgojnosti vrednosti programa ter o umetniški vrednosti nastopov. Splošna

ugotovitev je, da mnogi še vedno smatrajo, da je kultura domena »talentiranih« in da se lahko s tem ukvarja samo ozek krog ljudi, ki se v tej smeri tudi profesionalno specializira.

student

BEograd: Na koncu lanskega šolskega leta je v Beogradu študiralo 678 študentov tujih priateljskih dežel. Od teh je bilo 420 študentov zveznega izvršnega sveta, jugoslovanske komisije za kulturno povezavo s tujino, zveze sindikatov Jugoslavije, socialistične zveze in drugih družbeno-političnih organizacij. Ob koncu leta je bilo v Beogradu 108 tujih državljanov na praksi, v istem šolskem letu je 12 tujih študentov diplomiralo, eden pa je uspešno branil doktorsko disertacijo.

студентски збор

SKOPJE: Prvi študentje so se že vselili v montažne študentske domove. To vest so študentje, ki so sodelovali v številnih delovnih akcijah v porušnem Skopju, z radostjo sprejeli kot svojo novo delovno zmagov.

SVET ABSOLVENTOV

Ze v lanskem šolskem letu so absolventi medicinske fakultete izvolili iz svojih vrst 10-članski »svet absolventov«, ki naj bi se ukvarjal z njihovimi problemi in jih skušal preko FO ZSJ tudi reševati. Čeprav je res, da je bila ustanovitev na mestu, pa se ne moremo otresti občutka, da je rezultat polemike okoli doktorskih naslovov, saj je bil osnovan v tem času in se vsaj do sedaj bavil le s tem problemom, ki po mnenju mnogih sploh ni problem.

Nedavno je bil razširjen sestanek, na katerem so izvolili nov »svet«, v obširni diskusiji pa je bilo spet in spet govora o odpravi doktorskih nazivov. Znova smo slišali mnogo najrazličnejših variant o upravičenosti »hude krvi« zoper krivico, ki se je zgodila, čeprav je končno prevladalo mišljenje, da se absolventi »ne bore za titule — marveč za enakost z vsemi produkti medicinske fakultete«. Ni naš namen, da sodimo o upravičenosti te, že toliko razpite teme, začuden pa smo bili, ko je bil zopet ves večer posvečen tej temi. Z mnogo važnejšim in akutnejšim problemom medicinskega staža pa so absolventi medicine opravili v pičlih 2 minutah. Pridružujemo se mnenju nekaterih preudarnejših absolventov in menimo, da je svet absolventov vsekar potreben in prav tako logično telo Združenja medicincev ali stomatologov, kot je npr. svet 5. letnika, vendar bi bilo bolje, da razpravlja in ukrepa več o res perečih problemih, ki so — razen staža — izpitni roki, problem študentskega zavarovanja absolventov itd., manj pa se ukvarja s problemi, ki jih — vsaj na takšen način, kot so ga ubrali — prav gotovo ne bodo rešili.

S. Rutar

MINUTA O „FIČKU“

Razgovarjali smo se z inštruktorjem in predavateljem prometnih predpisov v avtomoto tečaju, ki ga je za študente pripravila zveza SOLT, Petrom Seifmanom.

»Koliko soferjev si že izučil?«
»Vsega dvaintrideset. Od teh je trideset kandidatov pred strogo komisijo opravilo izpit na prvi mah, dva pa sta uspela v drugem poizkusu.«

»So sitnosti s študenti v tečaju?«

»Niso. Presenetila sta me disciplina in zanimanje.«

»Je že kdo dobil vozniško dovoljenje?«

»Prvi se že prevažata... Ime mu je Matija Vogrič, je pa študent ekonomske fakultete.«

»Je pri praktičnem delu kaj težav?«

»Nič posebnega ni! Všeč mi je, da študentje kmalu razumejo delovanje sklopke, ki je eno med najvažnejšimi pri vožnji z motornim vozilom.«

»Imaš že dolgo instruktorski izpit?«

»Mhm, kmalu bodo minila tri leta.«

T. M.

S. RUTAR